

mallorca socialista

Nº 9 - 1-15 Febrer 1979 - Edita: PARTIT SOCIALISTA DE MALLORCA (P.S.I.) - Preu: 25 Pts.

S'Albufera de Muro

El vedat inaccessible del franquisme

Per Santiago Miró (Pàgs. 3 i 10)

SOCIALISTES DE MALLORCA I MENORCA

Editorial

EL VOT INÚTIL

Tretze candidatures al Congrés de Diputats es disputaran, el proper 1 de Març, els sis escons que corresponen a la "provincia de las Baleares".

Al marge de la testimonial Unió per a la llibertat d'expressió, l'espectre de candidatures quedarà de la següent manera:

Per la dreta, tres candidatures, una feixista (UNE), una de dreta autoritària (CD) i una altra de dreta molt heterogènia (UCD) representaran l'opció conservadora.

Per l'esquerra, 9 candidatures, una socialista-socialdemocrata (PSOE), una socialista i nacionalista (Socialistes de Mallorca i Menorca), una eurocomunista (PCIB), una sumament peculiar (P. Carli) i cinc comunistes més o manco ortodoxes (MC - OEC, LCR, PTL, ORT, PCT) es disputaran, en teoria, els vots de les classes populars.

Els diputats i senadors que siguin elegits tindran a davant una tasca fonamental: donar contingut i concreció pràctica als estatuts d'autonomia i desenvolupar la constitució redactant tot el cúmul de lleis orgàniques previstes al mateix text constitucional.

A ningú pot ocultar-se la importància i la gravetat de tot això. Si les forces sucursalistes (i ja no parlem de les autoritàries o d'aquelles que -com la UCD- van repartint ministres per "las provincias") duen el pes d'aquest procés, difícilment podran aconseguir-se unes autonomies mínimament acceptables, difícilment podrem comptar amb un marc legislatiu mínim per dur endavant la nostra tasca política.

No obstant això, el que la UCD o el PSOE guanyin o perdin 4 o 5 punts en aquestes eleccions no pot considerar-se, objectivament, com a qualque cosa de transcendental. Més encara, el programa electoral del PSOE, posem per cas, podria ésser assumit perfectament per un futur govern de coalició amb la UCD.

Què vol dir tot això? Idò que la pretesa "utilitat" representada pel fet de votar als partits majoritaris queda totalment anul·lada pel fet inqüestionable que cap dels partits majoritaris ofereix, en aquest moment, una veritable alternativa de sistema.

La continuació més o manco encoberta de la política de consens, i una "sortida" a la crisi econòmica que no contempli cap reforma en profunditat del sistema que l'ha feta possible, és l'únic que, en aquests moments, poden oferir els partits majoritaris.

Vet aquí, per tant, una opció de vot realment inútil.

Dins aquest contexte, els "Socialistes de Mallorca i Menorca", amb la resta de forces d'esquerra nacionalista de l'estat, pretenem oferir una veritable alternativa a la política que fins ara ha estat practicada al Parlament de l'estat espanyol.

La defensa d'ultraconservació del dret de les diverses nacionalitats de l'estat espanyol a gaudir de la seva pròpia sobirania, i la defensa dels interessos dels treballadors i de les classes populars per damunt de maniobres parlamentàries i d'interessos de partit seran, sense cap dubte, els eixos fonamentals entorn dels quals girarà la nostra pràctica política.

No es tracta aquí de fer demagògia electoral. La pràctica democràtica té l'avantatge d'oferir més elements de judici a part dels d'òrgans de la paperassa electoral. En aquest sentit, creim que la trajectòria dels dos PSM s'ha basat sempre en la netedat i la coherència.

És basat en aquesta línia i a favor del nostre programa, que demanarem el vot de l'electorat a les properes eleccions legislatives.

Els mallorquins que volen "fer país" de veres, deslligar l'illa de tota dependència centralista han de ser coherents a l'hora d'actuar políticament. Això de declarar-se nacionalista i arribada l'hora d'unes eleccions anar a dipositar la papereta a favor de tal o tal formació política sotmesa a les directrius de Madrid és una contradicció flagrant. No serà fent créixer les grans formacions polítiques que cal-

quen l'estructura centralista de l'Estat Espanyol com arribarem a ser una nació lliure. Per a un socialista i nacionalista d'esquerres no hi ha més "vot útil" que aquell qui enforteix les formacions d'esquerra conseqüents no dependents de la telefonada, de la consigna, del vist i plau de Madrid. Seria una curiosa paradoxa que pensàssim fer nacionalisme ajudant a créixer els partits sucursalistes, per molt d'esquerres que es proclamïn!

Mallorca vista des de la marginació

(Pàg. 9)

Listes electorals Congrés - Senat

(Pàgs. 6 - 7)

Per crònica política possiblement sigui acaramullar abans, per tal d'extreure de tots ells un sentit lògic. La política a les Illes és la lògica de l'absurd, sobretot per la banda de la dreta. Fixau-vos en el còctail electoral: unes gotes de fantasia i un bon raig de barra, tot ben mesclat, ens dona un resultat encisador, una mica dolçenc al paladar i explosiu a l'estómac. En canvi l'esquerra no ofereix tan bon vent. L'esquerra, d'ençà de la seva legalització ha esdevingut avorrida, mimètica i alarmantment gris. Si l'esquerra que tenim és calcada de la que aspira a canviar la societat a tot el món, us ben assegurar que primer ens arribarà la barba als peus, abans que hàgim avançat una passa cap a aquest canvi. No m'agrada ser catastrofista, però hem de reconèixer que les possibilitats electorals de l'esquerra, en conjunt, són més aviat niugrades. La desunió farà estralls, en benefici d'una dreta que a mesura que envelleix guanya en gràcia i "rouge", com la Monyitos. Antoni Serra, des de les pàgines d'Última Hora, clamava fa uns dies per la unitat de l'esquerra de cara a les eleccions. Un electorat dividit com el tenim les esquerres en aquesta terra, històricament sotmesa a les regnes de la dreta, forçat ens ha de donar a les urnes uns resultats ben poc gloriosos. Que el PSOE pot aconseguir vots? Evidentment n'aconseguirà, perquè avia la seva imatge electoralista. De tota manera el seu possible èxit com a força d'oposició quedarà diluït enmig d'una victòria dretana, possiblement més espectacular que la del 15-J. Si aquesta perillosa mescla de somnis passats i fam de futur que és CDE col·loca a Antonio Alemany, cal pensar que únicament suposarà un reforçament de l'ala més dretana d'UCDB i una vigilància tan cruel com la de Polifemo respecte a possibles alegries nacionalistes d'alguns diputats uecèdistes. Cas de Duran, per exemple. O de Sant Garí Sacrificat, per citar-ne un altre. Si considerem que el PSOE mantindrà el mateix percentatge de votants que el 15-J, cal pensar que traurà dos homes per al Congrés (Félix Pons i Emili Alonso) i un per al Senat, Gregori Mir. En canvi UCDB pot comptar amb l'elecció d'Albert i Zaforteza, una vegada que ha sortit de les llistes el Comte de les Bicicletes; però corre el risc de perdre a Francesc Garí, col·locat el número quatre a la llista del Congrés i el seu lloc l'ocuparà el número u de la CDE, Antonio Alemany. Cas que els vots donin aquests noms, la influència nacionalista dins la dreta quedaria anul·lada. Fixau-

Llorenç Capellà

vos en els congressistes d'UCDB: Cervero, ai Cervero! pas de tot comentar. Rodríguez Miranda, íntim amic ideològic d'Antonio Alemany i personatge sinistre pel que fa a la nostra recuperació nacional, i Miquel Duran, que seria l'únic apropiat als plantejaments de l'ala autonomista d'UCDB. Tornarem a tenir en el poder la dreta-dreta. Una dreta que podrà pasturar per pla o per muntanya, feliç i riolera, madona d'una terra que necessita canvis estructurals en profunditat, i que naturalment no es portaran a terme. Nogensmenys la dreta complexa la seva funció. Cal cercar doncs les culpes per l'esquerra. D'ací a un mes cinc candidatures reclamaran la representativitat popular. Les cinc asseguruen que són del poble, però ho dubt, perquè el poble vol la unitat. Us en recordau de Sánchez Mejías: "Buscaba el amanecer y el amanecer no era". Doncs el poble cerca l'esquerra i l'esquerra, on és? Cinc bocins són molts de bocins per tant pot costar el mimetisme electoralista espanyol, s'ha imposat a les clares necessitats d'unió que reclama el nostre moment històric. Putsar no se n'adonin els responsables, però els partits del poble estan ben allunyats del poble. Putsar partits i poble siguin com Pasqua i Nadal, condemnats a encalçar-se sempre. L'esquerra a les Illes està mancada de gosadia, de voluntat de ser realment esquerra. Actuar des d'uns plantejaments extremadament conservadors, sense haver ensumat el poder ni de prop, és un suïcidi. I és un suïcidi dividir el vot entre cinc. Vol dir això que hi ha hagut un excés de personalisme? No ho crec. En canvi sí que hi ha hagut un excés de mimetisme. I el poble perd la fe, perquè pressent la dreta en el poder avui i demà, inamovible. Indubtablement l'esquerra seguirà tenint la raó i als devots de les sigles qualche aranya riolera els teixirà una teranyina sobre el nas. A dos dits dels ulls. A la distància justa on sol acabar la seva visió del món i per tant l'enteniment. Cinc candidatures d'esquerres, companys. Cinc candidatures a la mar. Cinc miopies absolutament perilloses, perquè ens passa per davant l'elefant de la dreta i a tot estirar el prenim per una mosca d'ase. La picada ens coua força. Ja podem alçar el puny, sí, amunt els donats de la terra, que tanmateix amb el fruit de la nostra desunió qui se'n va per amunt són els altres.

L'ESQUERRA NACIONALISTA: UNA ALTERNATIVA DE PROGRÉS PER A L'ESTAT ESPANYOL

Malgrat l'accentuat bipartidisme fruit de les eleccions del 15-J, les alternatives nacionalistes que intenten rompre el rígid espectre polític conformar per les quatre grans opcions polítiques d'àmbit estatal continuen donant batalla.

Encara més, arreu de l'estat espanyol, estam assistint a un vertader ressorgiment i consolidació de les alternatives d'esquerra nacionalista.

A Canàries, Pueblo Canario Unido, tercera força política a les eleccions del 15-J, torna a presentar-se a les eleccions i apareix, de cada vegada més, com l'única opció política capaç de lluitar amb eficàcia pels interessos canaris i en contra de la utilització d'aquelles illes com a base d'operacions pels exèrcits de la OTAN.

A Andalusia, el Partit Socialista Andalús a'ha reafirmat en el seu propòsit de continuar fidel a la defensa d'uns dels territoris més marginats de l'estat i es presenta a les eleccions com a

l'única força política real autènticament andalusa.

A Galícia, el Partit Socialista Galleg, el Partit Obrer Galleg i el Partit Galleguista es presenten junts a les eleccions dins la coalició Galicia Unida.

A Astúries, el jove Conceyu Nacionalista Astur (encara en tràmits de legalització) es presentarà probablement a les eleccions com a coalició d'electors.

A Euzkadi, Euzkadiko Ezquerria (esquerra basca) se consolida com a l'opció més adient per a la defensa dels interessos del poble basc des d'una perspectiva d'esquerres i dins una línia de seriositat i fermesa.

A Aragó, el resorgit Partit Socialista d'Aragó d'en Emilio Gastón i el Partit Socialdemòcrata d'Aragó es presenten a les eleccions dins la "coalició por Aragó".

A l'àmbit dels Països Catalans, el Bloc d'Esquerres d'Alliberament Na-

cional (format pel Bloc Català de Treballadors i el PSAN, amb la participació d'En Xirinaes) i la candidatura "Socialistes de Mallorca i Menorca" ens fan veure que la reconstrucció nacional dels Països Catalans comença a tenir una sèrie de protagonistes plenament compromesos dins aquesta tasca. Per altra banda, la imminent aparició d'un Partit Socialista del País Valencià, un cop celebrades les eleccions, vendrà a cobrir un espai polític fonamental per al normal desenvolupament de la pròpia personalitat del País Valencià.

S'hauran d'esperar els resultats electorals per calibrar amb més precisió la importància que tot aquest moviment pot representar dins la futura conformació de l'Estat.

No obstant, el fet que aquestes opcions hagin sobreviscut a totes les pressions encaminades a afavorir el bipartidisme és, en si mateix, un seriós motiu de reflexió.

Publicacions de l'Editorial Moll per a l'ensenyança de la llengua de les nostres illes:

Promptuari d'Ortografia.

La llengua de las Baleares, 1.

La llengua de las Baleares, 2.

La llengua de las Baleares explicada a las personas de habla castellana.

Gramàtica Catalana referida especialment a les Illes Balears.

Ejercicis de Gramàtica.

L'home per la paraula.

Diccionari Castellà-Català

Diccionari Català-Castellà.

Francesc de B. Moll:

Aina Moll: A, Bé, Cé, sa pastera ja la sé. (Per a infants de curs preescolar).

Joan Coromines: El que s'ha de saber de la llengua catalana.

R. L. Ninyoles: Idioma i prejudici.

Jaume Oliver: Escola i societat.

Diversos autors: Polèmica den Pep Gonella.

Diversos autors: L'educació a Mallorca.

Distribució: LLIBRES MALLORCA. Carrer den Fortuny, 5. Palma de Mallorca.

IMPORTANT

Durant aquests propers mesos, la revista "MALLORCA SOCIALISTA" sortirà quinzenalment, ja que el moment polític necessita una informació més constant i actual. També volem dir que això ens és permès gràcies a la nombrosa quantitat d'ajudes i subscripcions que, darrerament, hem rebut. Desitjant complir eficaçment el servei d'informació que necessita el nostre poble.

mallorca socialista

Publicació del Partit Socialista de Mallorca (PSI)

Responsable coordinador:
Rafel Oliver Piguillen

Consell de Redacció:
Miquel López Crespi
Joan Perelló Ginard
Damià Pons Pons

Responsable administració:
Conxa Forteza

Col·laboradors:
Joan Adrover, Miquel Adrover, I. Alomar, Víctor Alomar, Jaume Armengol, Daniel Bastida, Josep Bernad, Margalida Bujosa, Llorenç Capellà, Margalida Capellà, Rafel Capó, Joanot Colom, Guillem Coll, Jaume Corbera i Pou, Assumpció Cortés, Joana Ma. Fiol, Climent Garau, Eberhard Grosske Fiol, Pere Jofre, Miquel Llambies, Josep Maria Llompart, Joan Mesquida, Santiago Miró, Llorenç Mora, Jaume Morey, Andreu Murillo, Andreu Oliver, Biel Oliver, Jaume Obrador, Guillem Pomar, Damià Ferrà Pons, Pere Sampol, Antoni Serra, Sebastià Serra, Jaume Sureda, Francesc Trobat, Jaume Vidal, Lluís Ma. Xirinaes.

Fotografies:
Pere Escalés

Edita: Partit Socialista de Mallorca (PSI)

Redacció i administració:
carrer Temple, 7, Ciutat de Mallorca. Tel. 22 14 14

Impremeix:
Editora Balmor
Dipòsit Legal: P.M. 511-77

S'ALBUFERA DE MURO: EL VEDAT INACCESSIBLE DEL FRANQUISME

Hi ha una Mallorca típica i folklòrica, cantada per Rusinol i mostrada als turistes, i una altra Mallorca, secreta, reserva espiritual de l'Espanya que ja ha deixat d'ésser la reserva espiritual d'Europa. Aquesta és l'illa descoberta alhora pels tour-operadors estrangers i pels Cans Cerbers del règim franquista, que hi vengueren a practicar l'"escopeta nacional". El lloc triat va ésser S'Albufera, el propietari de la qual, un astut mallorquí sense escrúpols, va convertir aquest meravellós paratge natural en el millor lloc per a relacions públiques.

El "coto" secret de El Pardo.

Al nord-est de Mallorca, l'Albufera malament anomenada d'Alcúdia, dins el terme de Muro, la millor terra per a conreu de l'illa, des de començaments de segle. Més de tres mil hectàrees de les quals en treuen el millor arros de tot el país. Un parc natural en el qual s'hi pescaven les angules a carretades. L'any 1940 amb el progressiu abandonament de tot quedà després de la guerra civil, es clou un tracte entre el propietari i els pagesos més petits, els quals es comprometeren a escurar l'Albufera a canvi d'una avantatge determinat.

"Quan ho havíem convertit tot en un jardí, va arribar En Gili, el propietari nou de S'Albufera i ens tragué a fora tots els arrossers —ens conta N'Antoni Molinas, el guarda jurat de llavors—. Després En Franco hi envià una quantitat enginyera per estudiar el terreny. Nosaltres vàrem insistir que tot podia convertir-se en arros. Davant el mateix governador civil un enginyer ens tractà d'idiotes. Era evident que els nostres plans no interessaven a En Franco ni als nous amos de S'Albufera que s'estimaven més convertir-la en el més desitjat vedat de caça i pesca de El Pardo i de l'aristocràcia franquista".

Per cap d'any s'hi organitzava, mig d'amagat, una gran caçada i s'hi convidava totes les autoritats locals, provincials i nacionals. Més enviant n'hi feien d'altres de categoria menor i de tot popular, a les quals els caçadors havien de pagar. De cada any més, les caçades es revaloritzaven i creixia el nombre de convidats de El Pardo o de Madrid. Per maig del 65 hi va anar En Franco, convidat per En Gili. El duqueren a S'Albufera. Li deixaren triar-n'hi un tros i Dona Carmen va prendre el millor. El dia abans d'aquell gran esdeveniment amollaren mil quilos d'angules a un dels canals de S'Albufera. S'havia de demostrar que En Franco era el millor fins i tot pescant. Però, ben de prest, qualcú hi anà a pescar i no n'hi deixà ni una. Varen haver d'inventar-se una història perquè no en sospitessin res i per no posar el "Caudillo" en ridícul.

En Franco ja no tornà a S'Albufera. Però sí que repetí Dona Carmen Polo i altres personatges d'alt llinatge: els marquesos de Villaverde, el Duque de Morata, el Negus i també el príncep Juan Carlos. Curiosament —per a En Gili una ànnera podia valer milions— els canals sempre eren nets quan aquestes personalitats hi anaven. I les ànneres se solien posar da-

Mallorca seu de l'escopeta Nacional"

vant el nas dels respectables caçadors. Una vegada que ja no n'hi havia varen arribar a recórrer a ànneres de granja. I qualche caçada també es combinava amb pescades de nit.

Els caçadors i pescadors s'instal·laven a l'hotel Playa Esperanza, que era d'En Gili. Qualcuna d'aquestes personalitats volia ésser a l'illa en el secret més estricte: Solís, Herrero Tejedor, Rodríguez de Valcárcel, Sainz de Buruaga, ex Capità General de les Balears i de Sevilla i Director del Museu de l'Exèrcit, Rodríguez de Miguel, ex Secretari de Governació, ex Ministre "de la Vivienda" (i avui Inspector del Tribunal Suprem); J. Batuecas Blanco, ex Ministre d'Agricultura, Herrero Oria, ex Ministre d'Informació i Turisme... Quan succeïa això regnaven els nivris entre el personal de l'hotel. Un pic hi anaren plegats

diversos membres del govern. Pernoctaren al Playa Esperanza, d'En Gili, i a l'endemà dematí, després de caçar la matinada, se'n tornaren a Madrid. Els nivris dels empleats d'En Gili a l'hotel sortien encara més quan el personal estava dos o tres mesos sense cobrar perquè "no hi havia doblers". Les invitacions li costaven un ronyó a En Gili. Però a canvi rebia més avant els "favores" i crèdits que necessitava per continuar els seus negocis.

El rei de la llet

Però, qui era aqueix influent personatge que havia guanyat l'amistat de El Pardo i de molts de Ministres? Nat a Artà, Joan Gili Sancho s'havia casat amb Esperanza Oleo, filla d'un ric socialista afusellat pels "nacionals" i al qual també li

prengueren tot. Aquestes noces varen dur sort a En Gili i estimularen les seves ambicions. Comença a festejar El Pardo presentant-se a la festa que s'hi celebrava cada 18 de juliol. Els seus negocis puguen amb l'ajuda de Madrid, on és conegut gràcies a les caçades. Ben prest arriba a ésser el rei de la llet. Funda Lactel a nivell provincial i "Clesa", relacionada amb "Banesto", a nivell nacional. La dècada dels cinquanta seudeix a un concurs nacional i es fa seva la majoria de centrals lleteres del país. Diuen que tenia a dins la butxaca els permisos d'importació de maquinària per a totes. Amb un cunyat seu funda AGAMA, la central lletera més important de Mallorca. A principis dels seixanta ELMA, S.A., una constructora que fa feina per a "CLESA" es trasllada a Mallorca exclusivament per construir l'hi

l'hotel Costa Azul, de quatre estrelles. Aconsegueix que l'Administració li torni la finca "La Rafalet", expropiada a la seva dona i cunyata. Un cop recuperada, el Ministeri d'Agricultura la hi declara primera finca model.

Des que es fa seva S'Albufera d'una manera no gaire clara, hi inicia el procés d'urbanització, menysvalorant-ne tots els aspectes agrícoles i ecològics. L'interessa més el seucreixement urbanístic que la seva conservació. Amb la idea d'urbanitzar les més tard en fa omplir parcel·les amb cendra i enderroc obtinguts de franc de la central de GESA, empresa de l'INI, a Alcúdia. Sap que no és el millor sistema per emfortir el terreny, però s'estima més ignorar-ho perquè així li surt més econòmic. En contacte amb l'algua, la cendra amb el temps s'infla. Quasi tots els edificis i xalets bastits posteriorment damunt aquesta part de S'Albufera tendran una bona cruïla al cap de pocs anys d'acabats, però ell ja se n'haurà desfet del negoci. De moment té interès en vendre solars. S'assessorà amb el seu gendre José de Luna Perffíez, un advocat granadí que de tot d'una es guanya l'admiració d'En Gili. Gasta tant en tècnics i en publicitat que prest té problemes financers. Per sortir-se'n hipoteca la finca d'"Es Rafalet" que està a punt de perdre en vendre-li les lletres.

Sembla que la intervenció de Carmen Polo de Franco el salva. Com agraïment, En Gili li envia per avió una vedella. Tota contenta amb el present, Carmen Polo se'n

(Continua a la pàg. 10)

ELECCIONS MUNICIPALS

Després de 40 anys d'ajuntaments sordos a les necessitats populars, de regidors elegits de forma mediatitzada pel sistema de terços, d'alcaldes elegits a dit des de dalt i fidels al "Movimiento", d'una burocràcia administrativa terriblement complicada i enfonsadora; d'ineficiència, caciquisme i corrupció... es lògic que la reivindicació d'una democratzació de la vida municipal hagi estat un crit més o manco general des de diferents sectors i forces del nostre poble.

Els poders locals són més sensibles a les exigències i als moviments populars, al mateix temps que són més accessibles per als ciutadans. Però, per aquesta mateixa motiu, convé tenir en compte alguns dels perills que corren a les properes eleccions municipals.

No podem oblidar que dins la democràcia burgesa guanya el qui té duros i té al seu servei els mitjans de comunicació. L'engan en què pot caure el poble i en el que causan molts és creure que tendrem uns ajuntaments democràtics pel sol fet que el poble hagi votat el batle i regidors per sufragi universal, "lliurement". No oblidem que moltes vegades compram un producte no perquè és el millor, sinó perquè ens n'han fet molta propaganda. A les eleccions ens pot passar que votem un partit o unes persones no perquè siguin les que millor defensaran els interessos populars, sinó perquè ens n'auran fet més propaganda que d'altres.

Se'ns una llastima que a una cosa tan nostra, tan aprop dels nostres interessos immediats com és el municipi, votàssim als

que traïran els nostres interessos i faran el sord a les nostres reivindicacions.

Ens hauria d'ajudar l'experiència del 15-J. Per allò del "vot útil" férem possible la política de consens i de pactes. I els problemes han seguit, això sí no han augmentat: atur, inflació, manca d'equipaments, sous baixos, etc..., si la veu del poble ha estat enfora del Parlament, que al manco es deixi sentir dins els futurs ajuntaments.

UCD ha jugat fort. Ha convocat les eleccions generals just abans de les municipals per condicionar-les, perquè, un cop votats els partits majoritaris per al Parlament, la gent els segueixi votant per als municipis. És una manera molt "fina" de matar el moviment popular i els partits d'esquerra que l'impulsen.

Per això, per neutralitzar d'alguna manera aquest atemptat contra l'autèntica democràcia del poble, creim que és molt important, i encara més, imprescindible, que els lluitadors més conscients, siguin o no de partits, s'unesquin en una candidatura unitària d'esquerra per anar a les eleccions d'una manera diferent a la dels partits reformistes, com autèntica oposició a la dreta, però sobretot, sense oblidar l'essencial: les mobilitzacions populars, la creació i potenciació d'autoorganitzacions obreres i populars, la democràcia de base... com a garantia que el poble és el protagonista en la seva lluita per alliberar-se i auto-transformar-se en un poble lliure i socialista.

El moviment ciutadà no ha de participar com a tal a les eleccions. Les Associacions de Veïns són pluripartidistes i estan destinades, a més, a pressionar, a organitzar la resistència contra els atacs de la burgesia i dels qui pacten amb ella contra els interessos populars. Això no vol dir que els millors lluitadors del moviment ciutadà no puguin aspirar a ésser regidors, si ho fan de manera individual dins la candidatura unitària de què parlava abans. És més, ells són, avessat pels anys de lluita contra l'administració local, els més indicats per defensar des d'allà els interessos de les capes populars.

Per acabar, vull fer una crida als electors perquè pensin bé allò que els convé en el moment d'emetre el seu vot. El vot útil és el que va als que no defensen interessos propis ni consignes estranyes al poble, sinó que són garantia d'organitzar la resistència, d'impulsar les autoorganitzacions obreres i populars, de lluitar amb el poble per anar canviant la correlació de forces i anar construint una Ciutat més lliure i més de tota.

Jaume Obrador

Un Bar jove per a tots

SA DRASSANA

MÚSICA, BEGODES,
I AMBIENT DE MALLORCA!!!

c/. Valseca, 13 Ciutat

MALLORCA; ¿PERFECTA PROVÍNCIA?

per Damià Ferrà -Ponç

Quan el Gran Dictador d'Espanya fou engolit per la nit del temps, les sibil·litzes polítiques s'apressaren a profetitzar. Els orbes del benefactor traspasat anunciaren la ruïna dels hereus que no havien respectat les clàusules testamentàries del tirà. L'ampí ventall dels antifranquistes, contràriament, llençà les campanes al vol prometent l'arribada de llibertats i delícies. Tres anys després dels sinistres auguris i les trompetes triomfals, sembla que tothom ha errat la profecia. L'Estat Espanyol no viu dins l'apocalipsi, malgrat el que ens volem fer creure. En Blas i la seva orquestra sinfònica dels "Fuerza Nueva", "El Imperial", "El Alcázar"... I tampoc no sembla que la "democràcia" vinent sigui el paradís somiat pels altres. Cas que el govern del poble necessitès els ciutadans per afrontar un aixecament feixista, em sembla que seria dubtós que es pogués mobilitzar gaire gent. El desencant domina el panorama, barreja de decepció, descorament i fatiga. Els sindicats perdent afiliats, els partits venedes es militants, els poders "fàctics" es belluguen inquietos...

A Mallorca no forem estranys a l'eufòria del funeral franquista. Enmig del dol interessat dels orfenets, l'oposició alenà i es preparà per a temps millors. L'illa veié —com per tot arreu de l'Estat Espanyol— sorgir de la fosca clandestinitat una unió de forces polítiques, dispostes a omplir el buit. La dictadura semblà disoldre's com per encisament. Una revolució política i social fou el nacionalisme. No hi hagué partit que no proclamés la seva voluntat de construir una Mallorca lliure, amb les necessàries institucions d'autogovern. Però l'illa no ha pogut mantenir-se al marge de la caiguda general de les il·lusions. Una de les víctimes del desencant, ha estat el nacionalisme. D'aquella època que semblava oferir-nos l'autogovern immediat, hem passat a una etapa on el centralisme vol esclafar les nostres reivindicacions mitjançant la dilació, el regateig, la mequesina. I el poble mallorquí arriba a estar-ne tip d'esperar resultats que mai no es materialitzen. Aleshores l'autogovern entusiasma, ara anam camí de fer-lo una qüestió morta emmig de la indiferència general.

Tot i amb això, no esperàvem gaire miracles de la nostra terra. Els nostres parlamentaris no pertanyen a formacions polítiques d'obediència mallorquina, sinó madrilenya. Que alguns d'ells siguin veritables autonomistes al fons del seu cor no ho discutim. Però deuen obediència a la formació política que els ha fet sortir elegits. I el factor decisiu és —elemental qüestió— allò que la maquinària del partit imposa als seus delegats a Mallorca i no les opinions particulars. Per tot això, el nostre Consell és una institució quasi fantasmal, gestor d'una preautonomia que li dona unes atribucions gairebé estrictament fictícies. Per tot això és ben explicable que Mallorca en comptes de fer festa per haver rebut un òrgan d'autogovern, contempli escèptic les anades i vengudes, les reunions i les dimissions d'uns consellers que no ens han aportat gairebé cap resultat pràctic als greus problemes de l'illa. Ni un miserable decret de bilingüisme és ven-

gut a ajudar al desencant general dels mallorquins practicant una política elitista, quasi reservada al cercle d'iniciats i obeïnt les consignes demobilitzadores emanades des de Madrid. Pensem en la Diada Nacional de 1978 que els nacionalistes hem hagut de tirar endavant quasi en solitari per no traïr el nostre poble en nom d'increïbles consignes emanades pels partits estatsals.

Al cap i a la fi, després d'esvaïr-se el miratge enlluernador produït per l'acabament de la Gran Dictadura, Mallorca ha redescobert una vegada més la seva tristíssima realitat provincial, gris, immòbil, dependent. Ens queda molt per fer encara si volem esdevenir un verdader país. I ja no diguem si volem arribar a recobrar la nostra personalitat nacional! Els mallorquins —votants i polítics— segueixen ballant al so de la música que Madrid toca. L'esquerra sucursalista necessita el vist i plau de la capital de l'Estat Espanyol per poder pactar amb altres forces polítiques o per incloure o excludre de la llista tal o tal personatge. La inefable dreta de la UCD és encara més agosarada. Ens enfloca tot un lligo Cervero com a cap de llista. Pensem que un senyor ministre que a tot estirar coneix l'illa en pla turístic, pugui esdevenir representant de la comunitat mallorquina al Congrés és una pallassada estrofa. Però la perfecta província de Mallorca no li negarà els vots necessaris a fi que la comèdia arribi a un final feliç. A la farsa política, els mallorquins feim només el paper de "claque" i deixam caure, puntuals, els aplaudiments quan els homes de Madrid ens donen la senyal.

Una nova pàtria per als immigrants

El segle XIX fou l'època del "problema de les nacionalitats". Els països presents una tendència unificadora de les comunitats històriques —Alemanya, Itàlia— i alhora una empena d'alliberació dels pobles sotmesos a nacionalitats dominadores. Però el XIX era l'hora de la burgesia, impulsora d'un capitalisme cada vegada més dominant i agressiu. Per això el nacionalisme del vuit-cents presenta fondes contradiccions. A la fi el somni de llibertat dels pobles aniria degradant-se enmig de la tragèdia. Les burgesies —que controlaven els nous estats-nació, teòricament comunitats lliures del jou estranger, les transformaren en eines de potència militar i econòmica per esclafar els pobles veïns primer i més endavant en imperis que acabaren repartint-se el món. Les tensions imperialistes acabarien catastròficament abocant Europa a la Gran Guerra de 1914. La brostada del nacionalisme dretà de la postguerra fou encara més delirant i anacrònic. Mentre el segle XX començava a veure en el socialisme la base d'un futur que permetria l'erradicació de la fam i l'opressió de classe inherents al sistema mundial del capitalisme, un grapat de folls esdevenint sant-jordis de la donzella del capital i cridaven a la croada per esclafar el perill bolxevic. Per mobilitzar les masses apel·laren al sentiment nacionalista, ara tenyit amb els tons més sinistres de l'irracionalisme i el racisme. El Gran Reich de Hitler havia de colonitzar l'Est en profit de la raça ària. El teatral Mussolini dona-

va una lliçó d'aberrant geografia anant a conquerir Etiòpia per començar l'edificació del nou imperi Romà. I les races asiàtiques havien de girar al voltant de l'Imperi del Sol Ixent. Espanya no fou aliena a aquest deliri. La dreta centralista pretentia recobrar l'"Imperi" dels dies daurats de Castella i prosseguir la reconquesta anexionant-se el Marroc francès i projectant la seva ombra altra volta sobre l'Amèrica de llengua espanyola amb l'ideari de "la Hispanidad". Això combinat amb l'arribada de Franco al poder —amb una ferotge repressió contra les "altres nacions" de l'Estat Espanyol: Galícia, Euzkadi, Països Catalans...

La derrota de l'Eix el 1945, posà punt final al nacionalisme imperialista de la dreta feixitzant. La caiguda de les grans construccions imperials del XIX arribà al cap d'alguns anys, si bé deixà pas a un neocolonialisme subtil i no menys implacable, disfressat sota independències purament nominal. Ara és l'hora, dones, del nacionalisme de les classes populars. El cicle del nacionalisme burgès ha arribat al seu punt final. És clar que pot rebrotar amb tota la força del anacronisme, però com a factor de dinàmica històrica ha deixat d'esser operatiu. Les grans lluites contra l'imperialisme —des de 1945 ençà— són alhora alliberaments nacionals i de classe. Pensem en Cuba, Vietnam, Angola, Algèria... El nacionalisme burgès és ja tan sols un factor residual.

Dins aquest nacionalisme popular i de classe, quin problema pot presentar la integració d'elements al·lògens, de masses immigrants? La dreta —i alguna vegada alguna figura pseudoesquerrana com l'inefable Manuel Mora— afirma que els immigrants qüestionen la validesa del nacionalisme a Mallorca. Com si els andalusos, murcians, extremsenyans... arrabassats de la seva terra i traslladats a Mallorca per la dinàmica dels mercats capitalistes haguessin d'esser els enemics naturals dels qui volem fer de l'illa una comunitat amb òrgans d'autogovern i plenament sobirana de la pròpia llengua i cultura. La Mallorca que anam fent no discriminarà els "nous mallorquins" confinant-los a ghettos socials —algunes barriades com So'n Gotleu bé en mereixen el nom— o exigint la seva expulsió de l'illa. L'espectacle d'un nacionalista d'esquerra cridant "forasters fora!" només existeix com a ciència-ficció.

Deixem a la nostra dreta feixista el privilegi de practicar el racisme. La Mallorca plenament sobirana crec que ha d'oferir —ho ha dit altres vegades— un doble dret als immigrants: primerament el dret a la pròpia cultura amb tot el respecte cap a les seves formes de vida que això comporta i, a més a més, posar a la seva disposició els mitjans per integrar-se, per conèixer la cultura del seu país d'adopció. Si ho sabem dur endavant, l'immigrant prest veurà Mallorca com la seva nova pàtria i s'hi integrarà —mantenint els lligams que lliurement vulgui amb la terra d'origen— sense traumes. I serà el millor aliat de la nostra lluita contra el centralisme. Al cap i a la fi, ell —obligat a deixar la pròpia terra— n'ha estat la primera víctima.

SOCIALISME I NACIONALISME

Sempre he cregut que l'esperit de l'evolució del nacionalisme ha d'esser paral·lel al del socialisme. La recuperació de la nostra identitat mallorquina o catalana, que tant s'hi val, no pot esser purament lírica, cantant les excel·lències de la nostra terra, sinó sentint, amb la mateixa intensitat, les reivindicacions obreres. Ja no és possible que els ciutadans s'uneixin solament com a habitants de la nostra nació, ni que els treballadors tinguin sols en compte les seves lògiques aspiracions. Si és capital que la nacionalitat actui com a socialista, també el socialista ha de tenir consciència de la seva pròpia nació. Ni el mallorquinisme pot viure fora del món obrer, ni aquest pot desentendre's, del nacionalisme. Per això crec que són dos rius que han de formar una convergència, amb una sola aspiració dels dos corrents.

Mallorca —i les Balears— no podran esser nació, si no inclouen les formes de la política moderna, l'emancipació i de llibertat, arribant a fer seves totes les demandes de l'obrer que suspira, precisament, per l'emancipació i per la llibertat. I també haurà d'acceptar la federació natural de les nacionalitats, ja que el somni comú de tots té per nom internacionalisme, o sia, la conjunció de totes les nacions alliberades. Llibertat és l'ideal de l'obrer i llibertat és l'ideal de tots els nacionalistes.

La paraula INTERNACIONAL suposa nació, perquè tota suma presuposa els sumands. El mallorquinista conscient aspira a aconseguir que la seva nacionalitat s'integri o es federi amb totes les altres nacions de la terra, és a dir, que aspira a l'internacionalisme universal.

L'adveniment dels treballadors a la política és allò que més temen els conservadors d'avui, perquè és d'aquesta manera que poden els obrers renovar les societats. I si el nacionalisme és una manifestació de política, és lògic que se n'aprofitin dient: També el nacionalisme som nosaltres.

Ara bé, alliberar la nostra terra del domini capitalista és exactament fer obra de nacionalisme. En la cosa política, aspiram a l'autonomia, però en la cosa social aspiram a posseir tots la terra nostra, les Balears. Veïem com s'apleguen sota un sol nom les dues idees. La nostra terra està segregada i la volem deslliurar, i quan sia de tots, homes i terres ens haurem fos en una sola entitat, i socialisme i nacionalisme seran el mateix.

La nostra esperança cania al futur és la capacitat de les classes obreres, les úniques verges, no tacades de cap fracàs. Més important que una forma de govern és un govern que sàpiga marxar i no s'aturi mai. Això únicament es trobarà en el socialisme i en l'únic instrument de progrés que són els treballadors.

A vegades sent a dir en boca del nacionalisme ingenu: Mallorca, primer que qualsevol cosa. Només ella ens ha de preocupar. I qualche obrer, també poc realista diu: La nostra lluita és una qüestió prèvia. Li hem de dedicar tots els nostres esforços. Però la veritat és que tots ens hauríem d'unir, no contra la política, sinó per la conquesta de la política. El dia que les paraules Mallorca y Socialisme siguin quasi sinònims, tendrem la porta oberta per marxar endavant...

per Victor Alomar

ELS CONDICIONAMENTS SOCIALS (I)

La cultura de la qual formam part, se serveix de tots els mitjans a la seva disposició per obtenir dels individus dels dos sexes el comportament més adient als valors que li interessa conservar i transmetre. L'objectiu de la identificació d'un infant amb el sexe s'aconsegueix molt ràpidament i no hi ha elements per deduir que aquest fenomen tan complex comporti unes arrels biològiques.

Qualsevol dona que es proposi parlar d'ella mateixa i del seu lloc en la cultura pot contar la seva història de nina, d'adolescent, de jove i la història del que recorda haver experimentat per causa del seu sexe. Però per molt lluny que vagi en

els seus records, descobrirà una zona obscura, la primera infància, sobre la qual no pot contar res i que és —en bona part— el motiu de les dificultats posteriors i successives.

Als tres o quatre anys, tot el més enfora que es pot anar amb la memòria, tot està ja complert en el seu destí lligat al sexe al qual pertany, perquè en aquest període no hi ha lluita conscient contra l'opressió.

Cap prova permet sostenir la hipòtesi que els comportaments diferenciats segons el sexe siguin d'origen innat. Però sí que és vàlida i demostrable la hipòtesi que manté que aquests comportaments

són fruit de condicionaments socials i culturals, als quals l'infant és sotmès des del seu naixement i encara abans.

En les nostres mans està el modificar les evidents causes socials i culturals que originen les diferències entre el sexe i per això és necessari conèixer-les. Les descobrim en les petites coses quotidianes a què ja ens hem avest i que normalment passen desapercebudes; en el procés educatiu; en prejudicis que no es poden explicar racionalment; en els costums; etc.

No és fàcil trobar la cadena dels condicionaments —que han estat transmesos de generació en generació—, però hi ha moments històrics en els quals certes

ruptures poden resultar més fàcils, i ara estam en aquest moment. Avui el mite de la "natural" superioritat masculina sobre la "natural" inferioritat femenina està en crisi.

Es necessària doncs una presa de consciència sobre els condicionaments i darse compte que es poden modificar. Aquesta tasca a complir —que ens pertoca a tots, però sobre tot a les dones— no consisteix a intentar formar les nines a imatge dels nins, sinó en permetre que cada persona que neix tenguí la possibilitat de desenvolupar-se segons més li convengui, independentment del sexe al que pertany.

Margalida Bujosa

EL PARTIT: UN INSTRUMENT PER DEFENSAR ELS NOSTRES INTERESSOS

El partit: un instrument per defensar els nostres interessos

Els Partits socialistes de Menorca i Mallorca són organitzacions polítiques que, a partir d'un arrelament total dins la realitat de les nostres illes, tenen com a tasca fonamental la defensa dels nostres interessos enfront de les agressions pròpies del sistema capitalista i de l'estructura centralista de l'estat.

L'atur, la inflació, les vivendes petites i els barris mal equipats, l'opressió de la dona i la marginació dels vells, la destrucció del nostre paisatge i la venda de les nostres illes a les grans empreses turístiques i hoteleres de l'estranger són, en el seu conjunt, fruit d'un mateix sistema de relacions econòmiques i socials especialment injust: el sistema capitalista, l'economia de mercat.

D'altra banda, l'estat centralista heretat del passat pren el poder de decisió polític i econòmic als diferents pobles i nacionalitats de l'estat i actua, per tant, com a instrument al servei dels grans capitalistes que —des dels consells d'Administració dels Bancs i les indústries més importants— controlen la vida econòmica i, fins i tot, política de tot l'estat espanyol.

Es per això que la nostra lluita com a socialistes i com a nacionalistes va indissolublement unida.

A altres punts d'aquest mateix programa s'ha descrit quins són els objectius a curt i llarg termini que per a nosaltres implica aquesta lluita socialista i nacionalista.

Vegen ara com hem concebut l'instrument polític més adient per aconseguir-los.

Un instrument polític nou per fer un nou tipus de política

La lluita per unes millors condicions de vida ha de ser —per als nostres partits— una lluita sostinguda per la gran majoria de la població: tots hem de col·laborar en la tasca de dur la sobirania popular a tots els àmbits de la vida social.

Es per això que la desil·lusió i el desinterès cap a la política, cap els assumptes que ens afecten de manera col·lectiva, són uns dels obstacles més grans que tro-

bam en el nostre camí.

Ara bé, aquest desencant i aquesta frustració no són ni casuals ni inevitables, són el producte lògic d'una determinada manera de fer política.

El rigid esquema AP (ara CDE), UCD, PSOE, PCE, fa la impressió que, fora d'això, no existeix cap altra alternativa política real, que resulta "utòpic" intentar obrir l'horitzó polític a noves perspectives capaces d'impulsar un canvi real en la nostra manera de viure i de conèixer.

D'altra banda, la política de pacte i consens, no desdibuixat aquest espectre polític de tal manera que es dificil sebre qui és qui i a on està situat cadascun dels partits que el componen.

A més a més, aquesta política de "pasillo", de compromís, de negociació encoberta fan que el ciutadà se senti allunyat i exclòs d'uns mecanismes polítics que no comprèn i d'unes decisions polítiques a l'elaboració de les quals no pot assistir ni tan sols com a espectador.

En aquest sentit, no hi ha cap dubte que la responsabilitat de l'esquerra ha estat molt greu.

L'esquerra no sola s'ha de diferenciar de la dreta en quant als objectius que persegueix, sinó també en la manera d'arribar a aquests objectius.

Es per això que el "SOCIALISTES DE MALLORCA I MENORCA", a l'igual que moltes d'altres forces polítiques de l'estat espanyol, s'han proposat d'oferir una alternativa a la política "d'altura" practicada pels grans líders de la política estatal.

Els nostres partits volen practicar una política que deixi de ser alguna cosa reservada als entesos o als privilegiats, una política que estigui a l'abast de tothom —ja que a tots ens afecta— i que sàpiga reunir les següents característiques:

L'honestat com a clau

Una política política honesta i transparent és l'única manera d'aglutinar la majoria del poble entorn a una tasca comuna d'alliberament.

Les maniobres i enganyifos poden donar resultat a curt plaç, però, a la llarga, el poble recela, i amb raó, de les coses que no són clares.

Dir les coses amb el seu nom, el treballar amb constància i coherència, sense cedir a la temptació de la demagogia fàcil, pot suposar la incomprensió momentània o a la crítica oportunista però, a la llarga, la coherència i l'honestat acabaran per imposar-se com a l'única forma d'anar creant un sòlid estat d'opinió capaç de sostenir una alternativa política de canvi real de la nostra societat.

2.— Un funcionament intern democràtic

L'activitat política requereix la màxima concordança entre els objectius que es pretenen i els mitjans per dur-los a la pràctica. Però això mateix, si el camí cap al socialisme és un camí cap a la democràcia, el funcionament intern d'un partit que vulgui marxar per aquest camí ha de ser escrupolosament democràtic.

La participació dels militants dins totes les decisions d'importància que pugui prendre el partit i la no presència de líders que personalitzin la política i es facin imprescindible dins el partit, són, en aquest sentit, requisits indispensables.

3.— Total arrelament dins el poble

Tant el funcionament intern democràtic com el normal desenvolupament de la personalitat dels diferents pobles i nacionalitats de l'estat espanyol, entren en oberta contradicció amb la concepció d'una gran formació política d'àmbit estatal.

Així ha estat comprès pels pobles més conscienciats de l'estat i per això a Galícia, Catalunya, etc., proliferen partits autòctons que intenten practicar la política més adequada a les necessitats de cada lloc.

Votar un partit autòcton i sobirà és tenir la seguretat de que els representants de aquest partit no hauran d'obeir altres interessos que els dels votants que els han duit al Parlament.

BASES PER A UNA POLÍTICA LINGÜÍSTICA A LES ILLES

En els estats on viuen diverses llengües, una política lingüística justa i democràtica pot basar-se en dos criteris:

a) Principi de personalitat: els poders públics garanteixen a tot ciutadà de l'estat l'ús de la pròpia llengua i el dret a rebre-hi els serveis socials en qualsevol lloc de l'estat. És a dir que a tota la geografia estatal tots els idiomes es troben en igualtat de condicions.

b) Principi de territorialitat: dins cada zona lingüística els ciutadans reben els serveis socials en l'idioma propi del lloc. D'aquesta manera totes les llengües de l'estat es troben també en igualtat de condicions, però cada una d'elles gaudeix de tots els drets dins el propi territori i no als territoris de les altres.

L'estat espanyol, des de principis del segle XVIII, no ha seguit cap d'aquests dos criteris, sinó una política lingüística adreçada a imposar l'espanyol a tot l'estat i a assegurar-hi la seva primàcia. Les altres llengües han estat sotmeses a degradació sistemàtica a la condició de parles merament familiars.

La Constitució espanyola del 1978, malgrat que estableix la possibilitat que les llengües gaudeixin d'una oficialitat de segona dins els seus territoris, pel fet d'imposar l'espanyol com a llengua de tot l'estat, continua la vella política de colonialisme lingüístic.

Els dos criteris exposats més amunt són, en principi, democràtics tots dos, mentre s'apliquen escrupolosament. Això no obstant, la configuració lingüística de cada estat pot fer més justa una o altra opció. En el cas de l'estat espanyol, el caràcter ben definit geogràficament de cada comunitat idiomàtica, l'arrelament de cada llengua al seu territori, la tradició monolingüe dels hispano-parlants, etc. ens fan optar decididament per un model territorial, com els següents a Suïssa, Jugoslàvia o Bèlgica.

1. La política lingüística igual en el marc de l'estat espanyol

Hauria de basar-se en aquests punts:
1.— Oficialitat exclusiva de cada idioma dins el territori on és parlat. Tots els organismes públics emprarien en totes les seves actuacions, orals o escrites, la llengua del lloc on es trobasin.

2.— Al Parlament de l'estat i altres òrgans centrals totes les llengües serien igualment oficials. Igualment ho serien totes per a les relacions entre les comunitats de l'estat i entre aquelles i aquest.

3.— L'escola seria per a tots els ciutadans en l'idioma de la nació on aquella es

trobas. A totes les escoles s'ensenyaria, a més, amb caràcter instrumental, un o dos idiomes més d'importància internacional. A les escoles catalanes, basques i gallegues tindria caràcter prioritari com a segona llengua l'espanyol.

4.— La premsa i la ràdio emprarien l'idioma de la nació on actuassin. La televisió s'hauria d'estructurar en canals independents, un com a mínim per a cada idioma, l'àmbit geogràfic dels quals s'ajustaria, en principi, a cada territori lingüístic, sense perjudici d'una possible percepció de programes allòs on ho demanés la presència d'importants sectors immigrants.

5.— Les comunitats autònomes (o estats membres, si l'estat adoptés l'estructura federal) tindrien competència exclusiva sobre les matèries d'ensenyament, cultura, mitjans de comunicació i política lingüística general. Fomentarien tant com poguessin la producció editorial, discogràfica, cinematogràfica, etc. en les llengües nacionals respectives i promourien l'ús d'aquestes a tots els nivells.

II. Política lingüística en el marc de la Constitució

La política lingüística que propugnam per a un futur pròxim, d'acord amb les possibilitats de la Constitució, es basa en els següents punts (ens centrarem només a les Illes Balears):

Planificació lingüística

1.— Cal que es creï un Gabinet de Planificació Lingüística, dependent de la Conselleria de Cultura del Govern autònom, que, en col·laboració amb altres de semblants de Catalunya o el País Valencià i amb l'Institut d'Estudis Catalans, s'ocupi de l'assegurament dels organismes autònoms i del control tècnic de la política lingüística que aquells aprovin. Aquest Gabinet ha d'estar integrat per membres dels Departaments universitaris de Filologia catalana, de l'ICE, del Secretariat d'Ensenyament de l'Obra Cultural Balear i per lingüistes i filòlegs solvents.

Administració

2.— L'Estatut d'autonomia ha de proclamar l'oficialitat del català a les Illes Balears. L'espanyol ja hi és oficial segons la Constitució. Ha de declarar així mateix que tots els ciutadans de les Illes Balears tenen el deure de conèixer i el dret d'emprar la

llengua catalana en el territori insular. L'obligatorietat de conèixer el català ha de ser requisit indispensable per ocupar càrrecs de l'administració de l'estat, dels òrgans autònoms i dels municipis, dins el territori de les Illes Balears.

3.— Els documents i disposicions que emanin dels òrgans suarà esmentats han de ser en català, i s'acompanyaran, en el seu cas, de traducció a l'espanyol.

4.— Els ciutadans de les Illes Balears podran adreçar-se en català a qualsevol autoritat radicada al territori.

5.— Els indicadors públics de toponímia, tant major com menor (noms de poblacions, termes, muntanyes, rius, carrers) així com els rètols de les fatxadades de centres oficials (estats, regionals o municipals) seran en català.

Educació

6.— Cal que els òrgans autònoms assoleixin les màximes competències en matèria d'ensenyament.

7.— L'ensenyament a tots els nivells es farà com a norma general utilitzant com a llengua vehicular el català. Com a llengua objecte d'estudi el català serà considerada la primera llengua dins l'àrea de llengüatge. Això no obstant, els alumnes podran cursar l'Educació General Bàsica en espanyol, tractant-se d'hispano-parlants, a sol·licitud dels respectius pares.

8.— L'espanyol serà estudiat obligatòriament com a segona llengua a tots els centres d'EGB i BUP que imparteixin l'ensenyament en català. Aquells alumnes que rebien l'EGB en espanyol estudiaran obligatòriament durant aquest període el català com a segona llengua.

9.— Per incorporar-se a una plaça de professorat serà requisit indispensable acreditar el coneixement suficient de la llengua i la cultura catalanes. Per això cal que l'Escola de Magisteri reestructuri immediatament els plans d'estudi a fi d'atorgar als nous mestres aquells coneixements. Cal que es consolidi també de forma immediata l'especialitat de Filologia catalana a la Facultat de Filosofia i Lletres.

10.— El professorat incorporat a la docència amb anterioritat a la reestructuració de plans d'estudi de què parla l'apartat anterior, o procedent d'altres Escoles de Magisteri, realitzarà obligatòriament el reciclatge que hom establirà i que en tot cas serà gratuït.

11.— El Govern Autònom de cada illa s'haurà de responsabilitzar de l'edició del

material necessari per a l'ensenyament del català i en català a tots els nivells.

12.— Els Govern autònoms vetaran també per l'ensenyament del català als adults i especialment als immigrants.

Mitjans de comunicació

13.— Cal que l'Administració autònoma assoleixi el màxim de competències en matèria de mitjans de comunicació.

14.— Els Govern autònoms de les illes faran les actuacions necessàries perquè l'ús del català vagi augmentant progressivament a la premsa i a les emissores de ràdio del territori de la seva jurisdicció.

15.— Cal que Ràdio Jovenut i el diari "Balears", actualment propietat de l'estat, siguin transferits totalment a l'Administració autònoma, i que utilitzin íntegrament el català.

16.— Cal que es creï una Televisió Catalana, independent de la TV actual, que emeti íntegrament en català durant les mateixes hores que Televisió Espanyola, per a tots els Països Catalans, adreçat per a la regió catalana administrada per l'estat francès, previ acord al respecte amb aquest. Dins l'estructura tècnica d'aquesta televisió hi hauria d'haver un centre productor de programes a Catalunya, un altre al País Valencià i un altre a les Balears. Una part dels programes emesos serien comuns a tota l'àrea, produïts des de qualsevol dels tres centres, i una altra part serien programats exclusius de cada un dels tres territoris. La gestió, planificació i administració d'aquesta televisió dels Països Catalans sens a càrrec d'un consell integrat per representants —de forma paritària— dels governs autònoms de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears. Televisió Catalana emetria en principi en VHF, però quan existissin les condicions adequades s'ampliarà amb un segon programa en UHF. El sistema de finançament seria el mateix que el de la televisió actual.

17.— Cal que els organismes autònoms de les Balears, en col·laboració amb els altres Països Catalans, promouguin la cinematografia en català, el doblatge de pel·lícules, discografia, espectacles i tots els mitjans de comunicació moderna en llengua catalana.

Secretariat de Cultura del PSM

socialistes de

Coalició dels Partits Social

Andreu Murillo

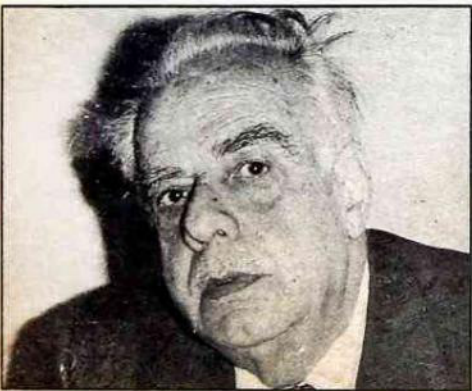
nasqué a Maó, el 22 de juny de 1930, fill únic, el seu pare fuster i la seva mare pagesa.

La guerra civil no li fou favorable. El seu pare, indultat de la pena de mort, passà cinc anys a la presó, va fer el Batxiller Universitari. Mestre de Primera Ensenyança per la Normal de Ciutat de Mallorca (alumne lliure). Setembre de 1953. Mestre nacional de Galliners (comarca del Gironès) i en el setembre de 1957 es trasllada a Maó per concurs ordinari; de llavors ençà exerceix a l'"Escola Graduada". 1969 - 1971 Cursos comuns de Filosofia i Lletres a la Facultat de Ciutat de Mallorca. 1974. Llicenciat en Història (esp. Moderna i Contemporània) per la Universitat de Barcelona. Diplomada de professor de Llengua Catalana per l'Estudi General Lluïa-Obra Cultural Balear (1966). Ha estat Secretari 1er i Vocal d'Història de l'Ateneu de Maó. (1962-1976) Col·laborador de la revista Lluç, Revista de Menorca, Randa, Gran Enciclopèdia Catalana. Ha dictat conferències sobre qüestions històriques i sociològiques. Ha participat activament en els Encontres de Ciències Humanes i Socials dels Països Catalans a Perpinyà (1976) i a Ciutat de Mallorca (1978) i en la "Trobada de les Illes de la Mediterrània occidental" a Cuiçà (França) (1977). Ha estat professor a la "II Escola d'Estiu de les Illes" (1976) i a l'"Escola per a Ensenyants, Menorca, 1978". Ha publicat "La revolució menorquina de 1810" (editorial Nura, Ciutadella; 1977).

Guillem Coll

Neix a Lloseta el 1936. Hi viu fins a l'any 1944 en què es trasllada a Alaró. Hi viu 12 anys i hi fa feina, de primer al camp i després a una fàbrica de calçat. Cap al 1967 es consolida la seva decidida posició d'organitzador i sindicalista. Passa a treballar a Inca —calçat— i el seu compromís social l'empeny a posar-se en contacte amb organitzacions obreres clandestines. És aquí quan treballa amb les Plataformes Anticapitalistes i amb les COA (Comissions Obreres Anticapitalistes). Devers el 1975, Guillem es posa en contacte amb organitzacions de caire polític concretament amb partits conseqüents d'esquerra. El 1977 s'adeu capdavanter dels treballadors de la pell. És el moment en què es llança el Manifest Conveni de les COA a una assemblea massiva al teatre Novedades d'Inca que farà història dins el moviment obrer. Guillem Coll, sempre en compte de no dividir la classe obrera, intervé de manera ferma en la construcció de CC.OO d'Inca i Comarca essent actualment delegat a l'empresa on treballa.

Víctor Alomar

69 anys. Casat. Fill de l'escriptor i polític mallorquí Gabriel Alomar, l'acompanyà en l'exili. Fou cònsol de la República Espanyola a Alexandria (Egipte) i delegat del govern republicà. I també cònsol honorari de Venècia i El Caire.

Des dels 16 anys escriu als periòdics. Ha col·laborat a "El Dia" de Ciutat, i a "Treball" i "Las Noticias" de Barcelona. Durant la guerra dirigí a Barcelona el suplement de "El Obrero Balear" que sortí llavors bilingüe per primera vegada. Actualment treballa a "Última Hora" amb vèrtes seccions culturals. En fou editoralista durant un any i mig.

Socialista de Mallorca des de 1936, va treballar estretament amb el gran dirigent Ignasi Ferrerjans (al qual acompanyà durant el seu parlament a la ràdio des del Palau de la Generalitat de Barcelona).

Un vot arrelat

Entre totes les candidatures que opten als escous a les properes eleccions en sobresurt una de netament arrelada a la nostra terra. Evidentment "Socialistes de Mallorca i Menorca" és l'única candidatura sorgida sense impositions ni consultes a un aparell de Madrid, sinó que ha sorgit de la voluntat no centralista de tots els mallorquins i menorquins que, fidels a un programa de recobriment de la nostra identitat, lluiten contra el centralisme. Altres opcions polítiques també parlaran d'autonomia i autogovern, però les seves llistes i —en conseqüència— els homes i dones que la integren— són imposats. Com poden reclamar per a ells l'espai nacionalista?

La presència —per primera vegada en la his-

Candidatura al Senat del

Sebastià Serra

Va néixer a Son Ferriol (Ciutat) el dia 30 de març 1950. Estudià batxiller a Ciutat i la carrera de Filosofia i Lletres a la Universitat de Navarra.

Actualment treballa de professor a la Facultat de Filosofia i Lletres de Ciutat i de l'Institut Antoni Maura, on imparteix classes d'història. Dins el camp de l'ensenyament ha participat activament en la democratització del Col·legi de Llicenciats, i amb els primers nuclis sindicalistes de l'ensenyament. Participà a les Escoles d'Estiu de les Illes.

D'ençà l'any 1972 ha treballat políticament amb els grups d'esquerra i nacionalistes de Mallorca, essent del grup fundador del PSI. Actualment secretari polític del Partit Socialista de Mallorca (PSI). Va ser vocal de la junta directiva de l'OCB. Comentarista polític des de fa dos anys del programa "Mallorca al Vent" de Ràdio Popular. Ha col·laborat a "Lluç", "Randa", "Mallorca Socialista", "Historia 16", "L'Avenc", i a la premsa diària de Ciutat. Ha participat a diferents congressos sobre nacionalisme, referits a les minories nacionals de l'Europa Capitalista, com són el CCC, I i II Encontre de Ciències Socials, Encontre de les Illes del Mediterrani Occidental (Còrsega), Trobada a Cuiçà del Centre Internacional de les Minories Ètniques i Nacionals (CIEMEN).

Des del primer moment el PARTIT SOCIALISTA DE MALLORCA va fer grans esforços per aconseguir la unitat de cara a aquestes eleccions generals, de tota l'esquerra progressista. En quant al Senat no va ser possible "gràcies" als personalismes de gent de la classe política que volent dur la bandera del nacionalisme, bescanviava per la del personalisme i oportunisme, deixant de banda tot esforç de lluita pel noi-

mallorca i menorca.

istes de Mallorca i Menorca

la nostra terra

tòria— d'un menorquí encapçalant una candidatura és al mateix temps una prova seriosa de la lluita dels germans de les Illes per defensar la paritat entre elles, i els companys d'Eivissa i Formentera ho sabran entendre perquè també ells se sentiran defensats al Parlament, perquè encara que el nom de la candidatura sigui "Socialistes de Mallorca i Menorca" els futurs parlamentaris d'aquesta opció defensaran amb fermesa la problemàtica de les Illes Pitiüses. Fent tot el contrari altres opcions polítiques han hagut de fer un lloc a la seva llista a homes totalment aliens a les nostres Illes. La presència d'Iñigo Cavero —ministre de Madrid— és una prova ferma de la coherència de l'UCD com a partit absolutament central.

Joan Adrover

Va néixer a Campos el 28 d'Agost de 1948. Estudia el batxiller a Ciutat i una vegada acabats aquests estudis inicia els de Tècnic d'Empreses Turístiques. Treballà un any a Alemanya amb la intenció de conèixer internament l'organització dels Tours operators amb més influència sobre el mercat turístic mallorquí que li va donar una idea prou decorent del sector. Torna a Mallorca l'any 1972 i inicia els estudis de Veterinària. Estudia quatre anys a Saragossa i una vegada llesta la carrera, abans de llençar-se a la feina de Mallorca, retorna a Europa per a aprofundir en el coneixement de les tècniques i formes d'exercir la professió de manescal. Treballa vuit mesos a Alemanya d'ajudant d'un manescal de poble, i posteriorment fa estades per ampliar coneixements a explotacions agropecuàries d'Holanda, Sardenya i l'Aragó. Retorna a Mallorca el Juliol de 1978 i s'incorpora activament a les tasques de recobriment de la nostra identitat des del sector agropecuari. Participa a conferències, taules rodones, articles de premsa i treballa activament a la Unió de Pagesos de Mallorca com a tècnic.

Joana Maria Fiol

Va néixer a Montuïri el 30 d'abril de 1958. Per una sèrie de circumstàncies s'ha sentit sempre molt arrelada a Montuïri i fou allà a on, per primera vegada, se va apropar als moviments que sorgien a favor de la recuperació del nostre origen com a poble. Milita dins el PSM-PSI des de fa un any i mesos perquè considera que un partit nacionalista, autòcton i socialista és una de les prees fonamentals per obrir el camí cap a la consecució de la pròpia identitat nacional. Actualment està a Ciutat degut que estudia Pedagogia a la Facultat de Fil. i LL.

Eberhard Grosske

Nat el 20 de Maig de 1955 a Ciutat de Mallorca, fadrí. Estudis primaris, Batxillerat i COU al Col·legi "La Salle" de Ciutat. De 1972 a 1977 estudia la carrera de Filosofia i Lletres a Ciutat. Participa a les mobilitzacions estudiantils més importants ocorregudes a Ciutat durant aquest període i, actualment, és professor ajudant del Departament d'Història Moderna i Contemporània de la Facultat de Filosofia i Lletres de Ciutat. Sindicalment està afiliat a USO i al STEI. No havent militat mai a cap altre partit, s'afilià, l'Octubre del 76 al Partit Socialista de les Illes essent elegit, pocs mesos més tard, com a representant al Consell de l'Agrupació estudiantil del PSI. El Desembre del 77, a la III Assemblea, fou elegit membre del Secretariat polític i, des de fa 3 mesos, n'ocupa el càrrec de Secretariat de relacions polítiques, per al qual fou nomenat al IV Congrés del PSM.

artit Socialista de Mallorca

tre poble. El Partit Socialista de Mallorca ofereix de cara al Senat un programa de reconstrucció de la nostra identitat, representada per persones honestes i fermes lluitadores dins el socialisme d'alliberament nacional: Sebastià Serra i Damià Ferrà-Pons (pseudònim literari de Damià Pons i Pons). És a dir, programa i persones fidels a Mallorca. No hem necessitat ningú ni de Barcelona ni de Madrid, per vendre una imatge.

Damià Pons Pons

Damià Ferrà-Pons—pseudònim literari de Damià Pons i Pons—nasqué a Campanet (Mallorca), el 12 de maig de 1949. De modesta família pagesa, ha cursat estudis de Filosofia i Lletres a l'Estudi General Lulljà de Ciutat i després, com a alumne lliure, a la Universitat Central de Barcelona, on s'ha especialitzat en Llengua i Literatura Catalana. Actualment prepara la tesi de llicenciatura sobre la cultura i l'art a la Mallorca de postguerra. Ha publicat nombrosos articles de temàtica diversa a "Balears", "Diàrio de Mallorca" i "Última Hora". Fou secretari de la revista "Lluc" i hi ha publicat articles d'investigació literària i plàstica. A "Randa" ha donat a conèixer extensos treballs sobre les implicacions polítiques i històriques de la cultura a Mallorca entre els anys republicans i la postguerra. Treballa com a funcionari a l'Institut Nacional de Previsió.

TREN I ORDENACIÓ PROGRESSISTA DEL TERRITORI

Quan tothom donava per descomptat que l'època del tren era una etapa de la nostra història ben a punt d'enterrar, sorprenentment s'han alicat uns veus que han suggerit la conveniència de re-instaurar unes línies i uns serveis ferroviaris a Mallorca.

a) Uns han parlat de restablir les línies antigues: la d'Inca a Manacor i Artá (avui no sorvida, però amb les vies posades) i les de Santa Maria a Felanitx i de Ciutat a Santanyí (totes dues sense vies de fa més de deu anys).

b) Hi ha hagut també propostes més parcials, com la de consolidar els pocs quilòmetres de via avui en servei i perllongar-la de l'estació de Sa Pobla fins a la futura central elèctrica d'Es Murterer i de Lloseta fins a les mines de carbó. "Així, deien, s'evitaria la sobrecàrrega que representaria per a les nostres carreteres del Nord el trànsit diari d'uns quants centenars de camions carregats del carbó que haurà de servir de combustible a la central elèctrica".

c) I d'altres han plantejat el problema d'una forma total: És indispensable restablir el tren a tota Mallorca i alleugerar les nostres carreteres, estalviant moltíssim de combustible; i cal fer-ho amb visió realista de present i de futur: posant un tren que sigui un autèntic "metro" de tota Mallorca.

Aquests són els tres plantejaments que he pogut conèixer, favorables a la re-instauració del tren.

No cal que digui que m'inclín per la tercera proposta: un "metro" de Mallorca; un "metro" de passatgers i també de mercaderies. I això pels motius següents:

1) Restablir les línies antigues seria cometre la imperdonable equivocació de recoure en l'error (imprevisible quan a finals del segle passat i a començament de l'actual es dissenyaren les línies de tren que hem conegut) de voler implantar a Mallorca un "tren de proximitats"; aquesta categoria ferroviària és acceptable i útil a la Península, però condemnada al més estrepitós fracàs econòmic i pràctic a un territori petit com és Mallorca. En gran part perquè els "Ferrocarrils de Mallorca" eren "trens de proximitats" anaren al fracàs total (i també pel pèssim servei), exceptuada la línia de Ciutat a Inca, que és precisament l'única que sempre ha tengut i manté una freqüència de servei de "quasi-metro".

Perquè, quin santanyí o felanitxer agafaria el tren si per arribar a Ciutat hagués d'estar una hora i mitja o dues de viatge i tingués només dues o tres possibilitats diàries de fer-ho?, quin artanenc aniria en tren a Ciutat, si hagués d'estar dues

hores i mitja dins un tren? (Són els temps reals que s'ho advertien!) Cap ni un, en cotxe particular poden fer el trajecte en menys de la meitat de temps, tot i que sigui gastant el doble o el triple de pèssims en gasolina ("España no puede pagar, yo sí"); i endemés poden partir quan vulguin sense haver d'esperar quatre o cinc hores fins que partequi el pròxim tren, i en arribar a Ciutat no tendran NOMÉS vint minuts disponibles per a fer les gestions necessàries i poder agafar el pròxim tren (o quatre o cinc hores fins que partequi el següent). No! El tren a Mallorca NO POT SER un "tren de proximitats".

2) Completar i millorar l'actual línia fèrrea perquè es pugui dur el carbó de les mines de Lloseta fins a la central d'Es Murterer és una empresa vàlida, però no resol més que un problema estrictament local i particular. Endemés, això esquivaria la solució INTEGRAL de comunicacions que té, ARA I MOLT MÉS DE CARA AL FUTUR, la nostra illa; és resol només un futur problema de tràfic dins una zona concreta de Mallorca (que no és poca cosa, però que no ho és tot).

3) Només la tercera proposta dona una solució real i efectiva i amb mires de futur a TOTS els problemes: establir a Mallorca una xarxa ferroviària tan efectiva que es convertís en un autèntic "metro" de la conurbació (urbana, industrial, turística i agrícola) que ja comença a ser (i cada dia ho serà més) TOTA Mallorca.

I arribats a aquest punt vull plantejar una alternativa de futur: o convertim les nostres poblacions en "ciutats industrials-satèl·lits" i en "ciutats dormitoris i residencials" jugant el gran "as" d'implantar un "metro" de tota Mallorca, o acceptem que un NORANTA PER CENT dels habitants de l'illa passen a viure a "Ciutat", despoblant els "pobles".

Ara bé, ¿quines característiques ha de tenir aquest tren perquè sigui un "metro" de tota Mallorca?

Deixant a part la COMODITAT i la MODERNITAT, les característiques bàsiques han de ser la RAPIDESA i la SEGURETAT. Només un tren ràpid pot lluitar amb avantatges amb el transport per carretera.

I desenganem-nos: un tren de via estreta del tipus tradicional no serà mai ràpid; té la seva velocitat limitada legalment a un màxim de SETANTA quilòmetres per hora. Podria aportar-hi una certa millora el convertir-lo en tren de via ampla. Però així i tot, només tendriem uns més

ràpids "trens de proximitats". Aquesta possibilitat seria digna de ser presa en consideració si actualment encara hi hagués en servei les línies anul·lades fa anys, però ja que són tan pocs els quilòmetres de via que es consideren "utilitzables", cal plantejar el projecte prescindint-ne i planejar el futur amb llibertat total.

I, posats a començar del no-res, a mi em sembla evidentíssim que el futur "metro" de Mallorca no ha de ser de cap manera un tren del tipus tradicional, sinó que ha de ser un tren que tinguí totes les millors que la ciència ha introduït dins la comunicació ferroviària: un tren del tipus que s'anomena "olevat". Un tren que circuli damunt una jàcera de ciment armat sostinguda per columnes del mateix material.

Avantatges que té un tren olevat? Les experiències realitzades principalment al Japó i a Alemanya demostren que pràcticament les té totes:

a) VELOCITAT ALTISSIMA (els trens actualment en servei agafen els 300 kms. per hora i se'n dissenyen de nous que arribaran fins als 500).

b) INDESCARRILABLE, EN LA PRÀCTICA (va "eixacant" damunt la jàcera i s'hi "abraça" per les voreres).

c) NO TÉ NI POT TENIR PASSOS A NIVELL (evitant així tota possibilitat d'accident amb peatons i vehicles de carretera).

d) NO XAPA LES FINQUES RÚSTIQUES (entre les columnes de sosteniment i per davall de la jàcera horitzontal es pot passar sense obstacles).

e) COST RELATIVAMENT BAIX DE LA INFRAESTRUCTURA VIÀRIA (menys d'una quarta part que fer una carretera nova; just amb el que ens costarà l'autopista a Inca es podria haver establert tota una xarxa de tren "olevat" que cobriria tota Mallorca. Són xifres i dades que he tret de revistes científiques tan prestigioses com ho és "Ibèrica". No li calen ni "tallats" als turons ni "terraplens" als colls; s'esquiven els obstacles jugant amb les columnes).

Inconvenients? Pràcticament només un: la infraestructura viària NO ES CAP MERAVELLA D'ESTÈTICA, tot i que tampoc no és una cosa estereotipada. Sembla un "aqueducte modern" i en certs llocs una desviació d'autopista, però és un viaducte de tren.

El sistema de trens "olevats" ha estat consi-

grat com el "SISTEMA IDEAL" de comunicació ferroviària pels japonesos i també pels altres que n'han establert línies, el resultat de les quals són irrefutablement positius.

Som conscient d'haver plantejat un tema que pot ser polèmic. El meu objectiu és només oferir una suggerència de solució a les comunicacions mallorquines. Només això! I ho he volgut fer amb visió global de tota l'illa.

Lògicament la meua suggerència va no solament adreçada al poble mallorquí, sinó sobretot a les Conselleries de Transports, Urbanisme i Ordenació del Territori del futur Consell Insular de Mallorca; Conselleries que, quan es realitzin els primers traspassos de serveis de l'Administració Central de l'Estat als organismes pre-autonòmics il·lencs, tendran l'exclusiva competència en aquesta matèria.

Ah! I una darrera suggerència, tot i que ja ho he apuntat més amunt: les línies d'aquest futur "metro" s'han de dissenyar prescindint totalment del "handicap" que podria representar el record de les antigues línies dels "Ferrocarrils de Mallorca". Ben al contrari, s'ha de partir de les actuals realitats urbanes, industrials, turístiques, i agrícoles; amb mires cap al futur. Sobretot s'han de tenir presents dos fets i les seves conseqüències, i tractar d'evitar el colapso:

a) una Ciutat que creix amb desmesura a costa dels pobles i de les seves indústries i possibles qualitats de "zones residencials"; i

b) l'aeroport, i les zones turístiques. Un "metro" de Mallorca que fos capaç de transportar els turistes des de l'aeroport fins a Ca'n Picafort, Calles de Mallorca, etc., etc. fins i tot resultaria rendible o no gaire deficitari.

He fet uns suggerències, he plantejat uns problemes, he proposat uns possibles solucions d'equilibri; crac que són realistes. Només aquest era el meu desig.

La solució no és fàcil, perquè ha de ser una obra d'equip de TOT el pròxim Consell Insular. Fins ara hem tengut el recurs de responsabilitzar dels nostres desequilibris a l'omnipotent i dictatorial "Administració Central". A partir d'ara, amb ministre o sense com a "representant de democràcia nostra", nosaltres en serem els grans responsables.

Miquel Llambies Vidal

EL NACIONALISME MARXISTA ALS PAÏSOS CATALANS: ANDREU NIN (I II)

per M. López Crespi

L'anàlisi de les obres polítiques de A. Nin, que un dia hauran de fer els nostres historiadors per a il·lustrar i formar de la nova generació socialista mallorquina, ens portaria ara massa lluny. Ens limitarem, doncs, a allò que ens sembla més important. Com escriu l'article anterior (1) les dues obres fonamentals d'En Nin són, evidentment, "Les dictadures dels nostres dies" (2) i "Els moviments d'emancipació nacional" (3). Ambdues van esser escrites en català cosa que mereix d'esser subratllada, ja que la literatura marxista en la nostra llengua és limitadíssima. "Les dictadures dels nostres dies" (4) és una anàlisi del feixisme i de les formes de dominació del capitalisme contemporani i, en el seu temps, va constituir una rèplica contundent a "Les dictadures", llibre de Francesc Cambó, dirigent polític de la burgesia catalana abans de la guerra civil. L'escriptor francès Daniel Guérin ha explicat recentment que es va inspirar en la versió francesa de l'obra d'En Nin, realitzada per Pierre Naville i encara inédita, per a preparar el seu popular llibre "Fascisme i gran capital" (5).

"Els moviments d'emancipació nacional" és un llibre estrany dins el corrent marxista de l'estat espanyol —orfe de veritables teòrics autòctons—. I es pot dir que malgrat els manaments que s'hi poden trobar és encara un treball molt útil per tenir a l'abast i des de una òptica de classe les distintes posicions dels clàssics del marxisme damunt l'alliberament de les nacions oprimides i dels corrents principals del moviment obrer internacional davant aquesta greu problemàtica democràtica encara no resolta pel capitalisme.

Nin té en tot moment ben clar —hem de pensar sempre que l'obra està escrita entre l'agost i l'octubre de 1934— que la justa solució del problema de l'alliberament de les nacions ofegades pel centralisme espanyol és d'una importància cabdal per l'alliberament global de la classe obrera i element bàsic en l'aprofundiment del restringit àmbit de democràcia que ofaxionen les classes dominants.

...Els moviments nacionals juguen un paper d'enorme importància en el descabellament de la revolució democràtico-burguesa, arrosseguen masses populars immenses a la lluita i constitueixen un factor revolucionari poderosíssim que el proletariat no pot deixar de tenir en compte... Girar-se d'esquena a aquests moviments, adoptar enfront d'ells una actitud d'indiferència és fer el col·lapse nacionalisme opressor i reaccionari, encara que es vulgui cobrir aquesta actitud amb la capa de l'internacionalisme" (6).

D'aquesta manera, per A. Nin, la lluita d'alliberament nacional és un eix indispensable de la lluita per l'ampliació de la democràcia burgesa davant els entrecanços constitucionals que el capitalisme posa al davant del poble treballador i el seu desenvolupament continu tendeix a eliminar els obstacles que els estats plurinacionals opressors posen al creixement humà i social: "Quan la formació dels grans Estats precedeix el desenvolupament capitalista, és a dir, quan es constitueixen abans de que les relacions feudals hagin estat superades per les relacions burgeses, la unitat que en resulta és una unitat repressiva, despòtica, de tipus asiàtic que entrecaneca el de-

senvolupament de les forces productives an lloc d'afavorir-lo" (7).

Seria també molt difícil arribar a esbrinar l'origen del cos teòric d'En Nin si no ho relacionem amb la seva pràctica política efectiva tant al front del POU, com en el Consell d'Economia de Catalunya, organisme encarregat d'estructurar la indústria col·lectivitzada i establir els primers elements de planificació en el qual, per cert, va exercir un paper de primer ordre (8).

Cal tenir en compte també que el 26 de setembre de 1936 s'establí a Catalunya el primer Consell de la Generalitat amb participació obrera. Andreu Nin fou nomenat Conseller de Justícia i tothom reconegué aleshores que Nin era la personalitat més brillant del Consell. Com a Conseller de Justícia estengué a tota Catalunya els Tribunals Populars. Tribunals formats per un representant de cada organització obrera i democràtica. Aquests Tribunals Populars van acabar amb els excessos absurds i amb les justícies particulars que s'havien exercit els primers temps de la guerra civil. Com a Conseller d'uns Generalitat Front-Populista advertia aleshores —Agost-Setembre 1936—: "A l'estat espanyol assistim a una revolució social profunda. Jo, que he conegut la revolució russa, puc dir-vos: la nostra revolució és més profunda que la que començà Rússia l'any 1917".

En efecte, la concepció de A. Nin de la revolució democràtico-socialista havia estat confirmada pels fets: el poble treballador havia resolt en un "obrir i tancar d'ulls" els problemes pendents de la revolució democràtica (nacional, militar, religiós, agrari, etc.) i havia obrert simultàniament la transició socialista. La teoria de la revolució permanent esbossada per Marx el 1848 i completada per Trotski el 1905 era verificada una vegada més per la pràctica (9).

Aleshores, tant com a dirigent obrer (Secretari General del POU) o com a Conseller de la Generalitat pogué comprovar —i ho va repetir moltes de vegades— el paper claudicant, sense principis, tantes vegades demostrat per la història, de la burgesia "nacional" catalana i la petita burgesia davant les tasques de l'alliberament de Catalunya. Al 1934 ja havia definit així a la petita burgesia nacionalista. "Facil·lant i indecisa, com a reflex de la situació intermèdia que ocupa en l'economia capitalista, prodigeix els excessos declamatoris en perjudici de les realitzacions concretes, tremola davant les mesures radicals per por alhora de descontentar la burgesia i fomentar el moviment "anèrquic" de les masses, s'inclina a la política de les concessions i d'estira i arranca, i quan, sota la pressió popular, es llança a la lluita i a la rebel·lió, ho fa a contracor, sense decisió, més aviat esterefada de les possibles conseqüències d'un "desbordament" popular que no pas decidida a combatre resoltament" (10).

Per tot això Nin havia vist ben clarament que no es podia confiar ni en la burgesia nacional "il·lustrada" ni en la petita burgesia (carregada sempre d'un verbalisme romàntic i pseudo-socia) per a dur a terme la tasca de l'alliberament nacional. Sols la classe obrera i els altres sectors populars explotats pel capitalisme podien esser conseqüents amb la solució dels problemes derivats de la colonització contralasta: "La classe obrera és la classe social

cridades a realitzar allò que no són capaces de fer ni la gran burgesia ni la petita: la revolució democràtico-burguesa. Només ella, doncs, pot resoldre radicalment el problema nacional" (11). I el juliol del 1936 així ho confirmà la història.

L'assassinat d'Andreu Nin per la policia russa (GPU) amb la col·laboració de la del PCE-PSUC el juny del 1937 ens va privar del posterior desenvolupament teòric del seu cos doctrinal. Cal pensar que si hagués viscut hauria canviat moltes de les seves solucions ofertes a "Els moviments d'emancipació nacional" (sobretot les que fan referència al "model" soviètic de resolució de la qüestió). La seva mort i la repressió salvatge contra el POU van suscitar una immensa onada a Catalunya i a la resta del món. Les protestes de Lluís Companys (President de la Generalitat), Largo Caballero, etc s'enfrontaren amb el cinisme dels estalinistes espanyols (Carrillo, Posonaria, José Díaz, etc.). George Orwell va escriure indignat el seu "Homenatge a Catalunya" (12).

Andreu Nin, militant revolucionari i escriptor, dirigent obrer i teòric marxista, es va formar en el moviment obrer català i internacional. Va consagrar tota la seva vida a la causa de l'alliberament nacional i de classe. Va morir en mans dels botxins espanyols de N'Estalin a Alcalá de Henares, ferm i inflexible, fidel sempre als ideals pels que havia lluitat com a marxistes mallorquins servam en la memòria l'exemple de la seva fidelitat, dignitat i coratge. La seva obra no dubtam que serà senyera de la nova generació que avui s'alça per tot arreu dels Països Catalans en contra de tota forma d'alienació i opressió secular.

- (1) "Mallorca Socialista", nº 8. Gener 1979.
- (2) "Les dictadures dels nostres dies". A. Nin, Barcelona, Llibreria Catalònia, 1930.
- (3) "Els moviments d'emancipació nacional". Biblioteca "El Camí", Barcelona, Edicions Proa, 1935. 2ª Edició per Edicions Catalanes de París (1970). Amb pròleg de Oriol Puigvert i un "Assaig biogràfic" de W. Solano.
- (4) Traducció al castellà per Rafael Marquina i publicada amb el títol de "Las dictaduras de nuestro tiempo" per les Edicions Hoy, Madrid, 1930.
- (5) Solano, W., "Andreu Nin: assaig biogràfic". Edicions POU, Barcelona, 1977.
- (6) Nin, A.: "Els moviments d'emancipació nacional".
- (7) Nin, A.: "Els moviments d'emancipació nacional".
- (8) Solano, W.: "Andreu Nin: assaig biogràfic".
- (9) Solano, W.: "Andreu Nin: assaig biogràfic".
- (10) Nin, A.: "Els moviments d'emancipació nacional".
- (11) Nin, A.: "Els moviments d'emancipació nacional".
- (12) Orwell, George: "Homenatge a Catalunya". Barcelona Ariol 1969.

MALLORCA VISTA DES DE LA MARGINACIÓ (I)

Des de la nostra marginació social, veim Mallorca com un POBLE MARGINAT.

Una marginació de segles, des del Poder Central, ha aconseguit a Mallorca una mort de consciència com Poble; fins arribar al grau màxim de marginació que és l'esclavatge. Esclavatge que, en termes nacionalistes, té un nom ben clar i llustimós: COLONIALISME.

Des de fora, Mallorca pateix el grau màxim de marginació que es diu COLÒNIA.

Des de dins Mallorca pateix el grau màxim de marginació que es diu INCONSCIÈNCIA, o lo que és lo mateix: MORT DE POBLE.

Mallorca no és Poble: És un conjunt de cases, una vora l'altra. És una convivència d'egolsmes.

Perquè aquestes que en podríem dir terribles afirmacions no semblin excessives i gratuïtes, repassarem la llarga i dolorosa lletania que patim, i que es fa més evident i cruu des de la nostra MARGINACIÓ.

És tant fort i profund el grau d'inconsciència com a Poble que Mallorca ha permès els més grans desbarats. En repassarem alguns:

Mallorca ha permès que se li destrossés la seva pròpia feconomia, que constituïa, al mateix temps, la seva personalitat i la seva seguretat de futur. Les voreres de mar ja són irrecuperables per a sempre.

Avui mateix consent que la destrucció continuï el seu camí legal, sense un aixecament de Poble. Basten uns noms per recordar tota la nostra tragèdia ecològica: Sa Dragonera, S'Albufera, S'Albufereta, Es Trenc... Canteres, pedreres, cimenteres...

Es deixa expoliar pel Centralisme, pagant en contribucions milers de milions que mai tornen de Madrid. Deixa que l'Estat s'aprofiti d'unes divises que mos costen la nostra pròpia sang, sense exigir res a canvi.

Sofreix, sense protestes vàlides, el tractament suïcida del MONOCULTIU del turisme. Un turisme, que es du d'una manera que sols interessa a Madrid i als seus corifeus. Un turisme que mos converteix en el femer d'Europa.

Assisteix impàvidament a la MORT DEL CAMP. La presa de consciència d'algun pagès no passa de fer més manifesta la tristesa de fet. Una mort premeditada i promocionada des de la Metròpoli i rematada per la manca de seny de les Autoritats en la distribució del territori i la sobra d'egolsme dels mallorquins que han pres la terra per simple pasatemps.

No es vol donar compte del seu tractament d'esclava venuda al interès imperialista. I no fa res per estorbar la preparació per convertir-la en un gran porta-avions en mig del Mediterrani. La Dársena, l'Autopista, el Puig Major, el super-Port no són més que els punt soterrats d'arrancada.

És tanta la inconsciència en aquest punt que reprimeix, com folls, als pocs que de mil maneres l'avisen d'aquest perill, mentre vota a favor i es deixa governar per sucursalistes venuts al Poder Central i compromesos amb els especuladors i xupadors dels guanys.

És tanta la marginació com a Poble que no coneix ni estima la seva pròpia CULTURA, la seva història, la seva LENGUA. Fins a un grau tant llustimós de deixar-se embullar pels "gongellistes", que emprant la incultura de la gent, volen fer Mallorca dins un salvatge provincialisme absurd.

És tanta la marginació com a Poble que no té ni la més llunyana consciència col·lectiva de la seva pròpia IDENTITAT de Poble, de la seva MALLORQUINITAT de Nació.

En aquest punt, és tan greu el seu estat de malaltia que no fa res per posar-hi un remei tan directe i eficaç com exigir la nostra llengua catalana a les Escoles com exigeix l'ensenyament de la nostra geografia, de la nostra història, de la nostra personalitat a les Escoles.

És tan inconscient la seva incultura que deixa que es morin revistes i publicacions que la defensen i compra i manté uns Diaris que l'insulten cada matí amb l'absència gairebé total de la nostra llengua i del tractament de problemes verament populars. Suporta, paga i veu una Televisió que l'ignora i denigra i unes ràdios que donen a la nostra cultura un tractament de segon o tercer ordre.

És tan profunda la seva marginació que no es mou ni commou ni per la salut física de les persones. No es revoluciona ni davant la mateixa mort. Ha deixat aixecar un centralisme SANITARI monstruós, inhumà i ineficaç, mentre molta de malalts han mort per les carreteres cap a Son Dureta, mentre els malalts de barrada pateixen tota classe d'incomoditats i burles per manca d'ambuladoria, mentre la gent de la Part Forana ha de perdre jornals per arrabassar-se un quixel o fer-se una radiografia o han de passar-se el dia damunt la carretera per mitja hora de gimnàstica recuperativa.

És tan greu la seva incultura que encara mira com una vergonyosa tòtola referent a la salut mental de les persones. I lluny d'exigir un ampli i curós tractament dins la "Seguretat Social" paga quantitats excessives als metges particulars.

És tanta la seva insensibilitat com a Poble que mira amb la més vergonyosa naturalitat que uns pocs aprofitats, molts d'ells estrangers, s'apoderin de les muntanyes i de les voreres de mar amb xalets i apartaments de luxe, mentre la majoria del Poble viu a BARRIADES en cases com caixons de figures seques, sense espais vitals, sense parets, sense guarderies, a voltes, sense escoles, sense mercats, sense biblioteques, sense... tot lo necessari per una vida de persones i no d'animals de càrrega condemnats al consumisme i la droga. Això quan no han de viure dins l'humiditat dels soterranis dels barris hotelers o dins el perill de les cases que estan caïc no caïc a la part pobra de la Ciutat antiga. No es commou ni per contrast de veure els nins com dins gàbies de conills mentre al seu costat hi ha milers d'habitacions d'hotels tancades pel llarg de tot l'hivern.

Mallorca com a Poble marginat, lluny de sensibilitzar-se amb els marginats, s'ha convertit en marginadora: Així tracta de FORASTERS als altres mallorquins que han deixat la seva suor i fins i tot, moltes vegades, la vida, dins una feina feixuda i malpagada, mentre tracta de SENYORS als veritables forasters que vénen de fora amb el poder econòmic dels bancs o de les societats explotadores, o amb el poder governatiu, o judicial, o policial o militar. Aquesta figura té un nom: RACISME. Mallorca és una COLÒNIA racista.

És tanta la incúria marginadora de Mallorca que ha arribat a deixar al carrer, sense feina ni remei, dins la més insultant misèria, a cents i cents de persones que fa uns anys aprofitava per escurar plats, per construir hotels, per llevar merda... Mentre les explotava mal no va dir, com

ara, que eren uns gats, uns capbuits, uns bruts, uns marginats...

Contempla sense immutar-se l'escàndol de luxes i despeses innecessàries, tant de particulars com de les Autoritats, quan no hi ha cap símptoma de foment de nous llocs de treball, quan no hi ha cap símptoma d'imaginació creativa de cara al camp o unes possibles indústries escalentes a la nostra condició de petita illa. Lo qual significa que gran part del jovent, de les dones i dels vells estan condemnats a podrir-se per manca d'un treball necessari, no sols per guanyar-se les sopes, sinó sobretot per omplir un temps i viure com persones. Davant aquest estat desesperant d'ATUR no fa res per desterrar el "PLURIEMPLO" de les classes dominants sobretot si aquests privilegiats són militars, policies o oficials de l'Administració Pública.

Ha consentit al llarg de molts d'anys que una Institució Feixista com la DIPUTACIÓ administra els doblers del Poble de cara a afavorir els diputats i a lluir grans edificis inútils que de cara a cercar la salut, l'acollida i el benestar de les persones més necessades.

Ha consentit que la Diputació mantingués unes institucions en el mateix estat de l'edat mitjana o de la inquisició, sense realitzar ni el més petit canvi ni dins la direcció, ni dins l'estil, ni dins el tractament. Així els directors d'aquestes institucions, com el Manicomí, la Inclusa, "Hogar de la Juventud", Asil de vells, protegits dels diputats que també xupaven del barrac, s'han convertit en veritables senyors feudals, en dictadors, en explotadors del nins, dels vells i dels malalts. Més d'un d'ells al llarg de 40 anys ha acaumulat una fortuna que clamaria justícia si estàssem dins un Poble mínimament democràtic i sensible. Mentre hi hagi els directors absoluts de 40 anys a les institucions més delicades perquè són les úniques que té el Poble d'abaix, no podem dir que la DICTADURA hagi acabat.

Perquè aquesta dictadura fos possible i rendible la Diputació ha allunyat d'aquestes institucions els professionals de les ciències humanes, com als treballadors socials, psicòlegs, sociòlegs, agafant sempre per cuidar dels nins i dels malalts mentals persones sense preparació, incloses sempre dins la por de perdre el seu lloc de treball ja que el seu contracte de feina es fa només per un any.

Perquè aquesta dictadura fos possible la Diputació en un detestable concubinatge ha entregat les claus a l'estament religiós, que emparat a l'ombra d'una caritat estantissia, ha robat el lloc als professionals i amagat les més grans injustícies dins el sac de la conformitat i de la paciència cristianes. A canvi de la conservació de l'ordre i de la netedat, d'una vigilància continua a baix preu, la Diputació ha consentit que les monges, forasteres totes, agafassin el poder pràctic, fàctic, per damunt els metges, els mestres i els educadors.

Aquesta cruel dictadura s'ha conservat gràcies a una tancadura total a tot lo que podria ser estudi d'una situació, o simplement un reportatge o moltes de vegades una elemental visita. Tant és així que en aquests moments, al tombant del segle XX, en plena civilització que deim democràtica, aquestes institucions són veritables presons de nins, joves, malalts i vells.

Atur - Sapiència

ESPANYA ÉS CASTELLA

En aquests temps de confusió que vivim, bo serà aclarir conceptes. Aquesta pseudo-democràcia que ens han imposat, plena de conflictes i contradiccions, no ens ha de fer oblidar el caràcter castellà d'això que qual-cú anomena Espanya.

Què és Espanya? Evidentment per a nosaltres, ciutadans dels Països Catalans, Espanya és una presó de nacions que amb aquest nom no amaga sinó una tràgica realitat: Espanya és Castella.

Castella sempre ha pretès ignorar l'existència d'altres nacions, sempre s'ha sentit poble elegit, apte per a sotmetre'n altres. Sempre ha cregut que la seva llengua, els seus costums i les seves creences eren les millors i que calia imposar-les a tothom, a les bones o a les males.

Deia l'any 33 Onésimo Redondo: "Si Castella muere España muere. Mientras Castilla está dormida, dormirá España; porque España quiere vivir sabrá demostrar en momentos decisivos que toda ella es castellana". Un tal Antonio Vaqueru Hernández va escriure l'any 35: "Cajal encontró a España ya formada; Castilla extendió sus confines hasta Portugal, los mares y el Pirineo. Castilla era ya toda España; toda ella era ya Castilla".

Ha estat una constant històrica, accen-

tuada pels jerarques franquistes, l'adulació del poble castellà fent-lo creure poble elegit, guia i nord per enllestir aquesta "unidad de destino en lo universal" que no s'arribà a aconseguir per la ferma i agosarada voluntat dels altres pobles de l'antiga Ibèria.

Castella convertí la seva llengua en el principal vehicle d'explotació dels altres pobles de llengua no castellana i transformà les classes populars castellanes en involuntaris opressors. Castella sempre ha intentat transmetre a la seva llengua un caràcter abassegador i exclusivista. Per això inventà el mot "espanyol" com a sinònim de castellà, i encara l'any 56 circulaven unes octavetes que deien:

HABLE BIEN. SEA PATRIOTA. NO SEA BARBARO.

Es de cumplido caballero que usted hable nuestro idioma, el español.

Es ser patriota. Viva España y la disciplina y nuestro idioma cervantino.

Però no importa fer-se tan entera ni repassar la història per a veure que el genocidi continua. Un altre dia en parlarem.

Joanot Colom

ANTIGA IMPREMTA

Oler

TREBALLS COMERCIALS,
EDICIONS DE LLIBRES,
POSTERS, ADHESIUS...

C/. Arquitecte Reinés, 2-4 - Telefon 214431 - Ciutat de Mallorca

SENSE HAVER D'ANAR MÉS LLUNY... DESGRACIADAMENT

per: A. I. Alomar

"Si quiere hablar 'cheso' no se vaya a Karachi". Ministerio de Comercio y Turismo (d'UCD). I corri perquè pot fer tant. Segurament és el primer ple que l'Estat omnipotent parla d'aquest dialecte anomenat "CHESO" i per això pot aduir ignorància davant les animalades que en diu a un anunci. No sabem si l'ha descobert just ara, segurament qualche buròcrata de l'Imperi destinat a la Vall d'Echo, que és on se parla, degué veure que hi havia cosa rara allà, però no ho degué relacionar mai amb les altres estranyes maneres de parlar del Pirineu aragonès, relacionables perquè se'cons els lingüistes el "cheso" és el dialecte aragonès de la Vall d'Echo, encara que la gent d'allà com a resultat darrer, gairebé, de l'alienació econòmica, cultural, ja històrica, d'un poble, ja ni es reconeix en la seva parla sinó que se n'avergonyeix; llengua enfonçada en la màxima divisió dialectal entre valls, entre pobles veïns (de 8.000 a 12.000 persones, com a mostra d'endarreriment, conserven bé la llengua dels avis, i devers 50.000 en conserven part o la coneixen). Mostra terrible de fins on arriba l'enfonçament d'un poble en reculada contínua de segles, mostra d'allò que podem entendre beníssim perquè de vegades pareixia que hi fíem aprop els mallorquins, i que arriba a que el ministeri de Comerç i Turisme hereu en la responsabilitat l'any 1979 escampi per tots els seus dominis aquestes paraules (els punts suspensius són meus): "Para hablar 'cheso', si es que consigue aprenderlo (...), tiene que irse al Valle de Hecho en los Pirineos aragoneses. Lo más sorprendente (...) de este lugar, es la supervivencia de este dialecto lingüístico, dialecto hablado sólo en su término municipal y cuyo vocabulario es una mezcla de vocablos catalanes y palabras del castellano antiguo.

Si quiere hablar "cheso" no se vaya a Karachi

Para hablar "cheso", si es que consigue aprenderlo, tiene que irse al Valle de Hecho en los Pirineos aragoneses. Lo más sorprendente de este lugar, es la supervivencia de este dialecto lingüístico, dialecto hablado sólo en su término municipal y cuyo vocabulario es una mezcla de vocablos catalanes y palabras del castellano antiguo.

Enguà els dia en lugares, costumbres y aspectos tan lindos como este. Todo es mundo variado y sorprendente, lleno de detalles que pueden resultar sorprendentes para el viajero.

Consulte con la Agencia de Viajes o con la Oficina de Turismo más cercana, donde se facilitará toda la información necesaria para disfrutar España.

ESPAÑA, sin ir más lejos

MINISTERIO DE COMERCIO Y TURISMO

lilos catalanes (...) i paraules del castellano antiguo (...). Cal dir, perquè s'entenguin els punts suspensius i perquè a l'escola no ens ho han ensenyat, que l'aragonès és tan antic com el castellà i el català, als quals s'assemble constituint una llengua pont entre ells, però sense que pugui ésser assimilada impunement a cap dels dos originalment. Sobre les paraules catalanes (...) hem de recordar que la vall d'Echo està al cap dels Pirineus aragonesos més allunyat de Catalunya.

El ministeri de Comerç i Turisme no sap que a l'Alt Aragó el turisme que hi afavoreix és ara el pitjor perill per a l'aragonès (i segurament serà la darrera ganivetada): el castellà, llengua "superior" per la qualitat dels seus usos, substituirà ràpidament la llengua aragonesa indefensa (la "inferior") perquè per als alt-aragonesos serà millor abandonar la seva llengua que no és la dels empresaris hotelers ni dels clients sinó la dels treballadors sense especialització, sovint analfabets. La infravaloració actual de la llengua pròpia creixerà pel tracte folklòric, ignorància i befa per part dels turistes. El creixement de la influència dels mitjans d'informació espanyols farà la resta: la "fa-

bla" ni serà necessària per conversar amb els del poble veïnat. Augmentarà la immigració de castellano-parlants que ja fou forta durant la guerra civil que també destruí aquelles terres i s'endugué o feu fugir els seus homes, i continuà amb la reconstrucció posterior. L'aïllament que de certa manera defensava aquell país s'ha acabat amb les noves xarxes de carreteres que el posen en mans de l'especulació forastera. Ja sabem en què consisteix aquesta manera de promocionar una terra i que no succeir-hi a la cultura local.

Tot això no ens ve de nou, gens; el turisme ens arribà a un altre moment, després d'una història distinta i amb una situació geogràfica característica, però encara podem trobar coincidències en aquest procés. La més clara és la de la submissió a un mateix Estat culpable, genocida, al qual no li hem d'agrair res perquè ens hagi anat millor. I, malgrat preautonomies, l'Estat és en mans dels mateixos d'abans. L'anunci del ministeri segueix així: "España es rica en lugares, costumbres y aspectos tan insólitos como éste: "Todo un mundo variado y sorprendente para el viajero". A pesar, però, de l'Estat que ara amb tota la barra en fa propaganda després d'haver-ne causat gairebé la desaparició.

Mesclen els patrimonis culturals-històrics de tots els pobles de l'Estat dins el mateix sac castellanyant-los. És coneguda l'actitud de l'Administració de no voler negociar al traspass a la nostra esquifada preautonomia de la competència de divulgació autònomament a l'estranger de la nostra oferta turística. Hi veuen qualche perill...

L'anunci ministerial acaba, "ESPAÑA, sin ir más lejos", i té raó.

S'ALBUFERA DE MURO: EL VEDAT INACCESSIBLE DEL FRANQUISME

(Ve de la pàg. 2)

ve a Mallorca per veure la mare d'aquell animal tan preciós. La hi mostren. La vaca torna estar embarassada però, per quedar bé amb la senyora, li asseguren que és la millor vaca de l'illa, i que arriba a fer cinquanta litres diaris de llet. Perquè el segueixi traient de dificultats En Gili està disposat a regalar-li aquesta i encara més vaques.

Les vaques flaques

L'operació de salvació d'En Gili coincideix amb l'estada a Mallorca d'En Riera Marsà, el qual prest rebé, després d'una estranya negociació, mig llac de S'Albufera. Amb l'empresari català, el fill del qual era el delegat de l'Opus a Mallorca, arribà l'expansió final del procés d'especulació i d'urbanització d'aquest booc de S'Albufera. A una zona de devers 300 hectàrees hi havien d'alçar un gegantí conjunt de 19 blocs d'apartaments amb prop de set mil llits. Bancarrotes, suspensions de pagaments i operacions fantasma se succeïren a un ritme vertiginós sota la direcció de Simon Davidson, Horst Eggert i Riera Marsà, els quals a un moment concret desapareixen deixant l'escondit nom de UNI-Promoción y Construcciones Turísticas S.A., complex que més envant arribaria a mans d'ARUBA, S.A., els accionistes de la qual són ex-ministres i personalitats econòmic-polítiques del franquisme.

El 1970 construeix l'Hotel Playa Esperanza. Tota la seva construcció i althries seran il·legals, però les influències d'En Gili són encara més fortes que la legalitat franquista.

Per renovar l'hotel se servia, com altres estadals, d'hipotecas dels seus ma-

teixos hotels i de crèdits que intercanviava, aconseguits al Banco Hipotecario el president del qual, Irazzo, estava a les ordres del president i ex ministre Sánchez Bella. Julio Irazzo servia d'intermediari a En Gili entre ell i els seus convidats d'honor de S'Albufera. Irazzo rebia continuament telefonades del propietari de S'Albufera, el qual el tractava amb tota la familiaritat i confiança. El comandant jurídic Julio Irazzo havia estat governador de Guipúscoa i de Conca i estava relacionat millor que ningú amb els ambients polítics del franquisme. Fou president de Minerva S.A. companyia d'assegurances de RUMASA.

Els darrers anys del franquisme seran especialment desafortunats per a En Gili. Les influències li fugen de les mans. S'acaba el temps de les vaques grasses. Prepara una gran festa per al dia de la primera comunió del seu nét. Gili prova de recuperar els seus vells i influents amics, però ni un se presentaria al seu hotel. Tots prefereixen anar a la finca d'En March, a Cala Ratjada. Allà hi trobaran els convidats tot allò que En Gili no els sapigué donar al seu hotel: més luxe i menys interessos amagats. A més, als homes els agradaria molt aquella piscina de vidre dels March, a través de la qual podien observar amb detall i sense que els vessin tots els moviments de les banyistes amb tan poca roba o fins i tot nues.

Les matances de S'Albufera

Ja mort En Franco els negocis d'En Gili s'enfonsen ràpidament. Fa fallida la seva cadena de supermercats RUMASA y Frigoríficos Mallorquines, que havien acor-

seguit importacions de carn de l'Argentina. Desapareix Angila i la seva Albufera ja no era com abans. Degut a l'embossament de l'aigua que corre pels torrents i al mal estat dels canals de rec, es registren sovint inundacions. En 1974 els Ajuntaments de Sa Pobla i Muro denuncien repetidament En Gili ordenant-li que faci les obres necessàries de dragat i neteja dels seus canals. En Gili no en fa cas, dient que és una propietat privada i que hi fa i desfà com vol. A un informe del Cap de la Secció d'Actuació Administrativa del Servei Hidràulic de les Balears es manté la tesi contrària: S'Albufera, diu Juan Caja, en haver estat incomplides les condicions sota les quals fou concedida, deixa d'ésser propietat privada per a convertir-se en pública. La "Jefatura" d'Obres Públiques de les Balears ja havia iniciat l'any 1957 el corresponent expedient de caducitat "per incompliment de la condició

4 de la R.A. de 6 de febrer de 1868", restant interompuada per difcultat material de l'Ajuntament de Sa Pobla.

El 19 de gener del 75, representants del Grupo Ornitològic Balear es presenten a S'Albufera per fer el cens dels animals. Luna ha donat orde de prohibir l'entrada a científics, ecologistes i gent del GOB als quals arriba a amenaçar qualche pic. La seva presència coincideix amb una de tantes caceres a la qual hi havia convidats xeics, emirs de l'Arabia Saudita i altres personatges. Els representants del GOB no tenen més remei que fer el cens sobre els animals morts trobats després de la matança: 127 anàtids i 110 fotes. "Tota S'Albufera —conten d'aquesta macabra visita— estava envoltada per les forces de la Guàrdia Civil de la comarca. Fora del setge els esbirros i caçadors furtius desapareixen als animals que havien pogut fugir per fer-los tornar a dins S'Albufera, on els arribaven els

honorables caçadors, protegits alhora per la Guàrdia Civil".

Ara, després de l'aprovació de la Constitució i les noves eleccions En Gili té por d'una expropiació o una nova legislació que podria posar fi al camp seu on va exercir tan bé les relacions públiques. El negoci de les anguiles encara li produeix beneficis considerables. Fa una grapat de mesos organitzà una caçada de flames perquè es menjaven les anguiles que ell necessitava per al seu negoci. Amb aquestes caceres

organitzades entre la gent de més doblers de l'illa —a falta del pan del Pardo, luernas son las tortas de la isla— explotará al màxim les possibilitats dels caçadors abus que "la seva Albufera" calgui en mans del poble. No importa que la gent el critiqui o protesti. Les 30.000 firmes arreglades pel GOB per a la conversió de S'Albufera en Parc Nacional se les passa En Gili per la mateixa banda que el seu correligionari Carlos de Meer, ex governador de Balears, es passà el Mercat Comú. No serà més generós amb els pagesos petits propietaris que encara hi ha a S'Albufera. Donarà l'aigua a l'enrevés perquè no arribi a la resta de les terres conrables i deixarà els canals bruts i abandonats. N'hi hauria prou si en netejaven una dotzena per salvar S'Albufera de la destrucció i convertir-la de bell nou en un lloc immillorable per conrar arròs. Però no l'interessa. "Quan el torrent de Sant Miquel arriba a l'entrefore En Gili obstrueix el pas de l'aigua perquè no arribi als altres canals. Així, ens expliquen els pagesos, totes les anguiles quedaran al seu. Això mateix ho fa als altres canals perquè els pagesos ens cansen i deixem S'Albufera. En canvi, si que s'ha preocupat de dur aigua fins a les zones turístiques de més aprop de S'Albufera, perquè és un altre negoci per a ell".

Santiago Miró

Fotos: Terrasa

Aquest article fou publicat a la revista INTERVIU i per causes estranyes no va arribar a Mallorca. Pel seu interès el publicam íntegrament.

CINEMA

"Sebastiane"

SEBASTIANE és una d'aquelles pel·lícules que després que passarem desapercebudes si no fos pels elogis aberrants i talassos que en desborden el sentit. Però aquesta, entre altres coses, és una "S" i a damunt té un sant com a protagonista. Així l'escandol i la polèmica són segurs. És lògic que l'òrgan per informar i convencer hagi d'expressar, però la seva expressivitat és monstruosa perquè esdevé de cop euforitzada (En tenim molts d'exemples, "La última mujer", sense haver d'anar més lluny). La pel·lícula passarà a la història no pel seu missatge sinó per la polèmica que s'ha alicat darrera ella:

menys i de bombes, de claudis i de clemències, etc. etc.

"Sebastiane" (que hi fa al títol el nom llatí en vocatiu?) és un film confús ja des del començament. Ens mostra el martir assegut de sota l'emperador Dioclecià. Són a una festa i Lindsay Kemp representa una dansa eròtica, una espècie de masturbació homosexual. Potser amb aquest ball Derek Jarman i Paul Humphreys volguin expressar ja la preciosa homosexualitat d'En Sebastiane, però no ho mostren clar i l'estructura de la pel·lícula rep una mutilació, passa brusquement a un altre context (hi ha hagut intervenció de la censura?) en el

qual una illa deserta on hi ha just homes trobant una relació sàdica-masoquista, una relació de poder: el protagonista passa de l'estat de sotmes - sota el cap de la centúria - al de dominant, en no aconseguir el centurió el seu propòsit de tenir relacions homosexuals amb ell. Dins aquesta dialèctica segueix el discurs filmic, en el qual predomina l'estètic sobre el contingut. El director s'entreté amb bells paisatges, bells cossos, en definitiva vol fer una apologia del cos de l'home. Per donar una cinquena dimensió a la realitat abusa sovint de preses amb càmera lenta, però el recurs a la càmera lenta és molt delicat, pot ésser bell

si s'usa adéquadament i es fastròfic si no s'aconsegueix el clima adient (l'únic moment en aquesta tècnica encara és Sam Peckinpah). Jarman, que només l'usa com a recurs amplemment estètic, fa curt, just i va bé en el joc eròtic entre els dos guerrers dins l'aigua.

La pel·lícula acaba amb la mort d'En Sebastiane perquè no vol cedir als desitjos sexuals del centurió, el seu cap, el qual tornarà un altre dia l'opressor amb l'ajut dels seus subordinats, la relació de poder canvia una altra vegada, oprimeix/opressor.

I ens podem demanar: amb aquest acte final, patètic, estètic (pres amb el gran angular) ¿la centúria mata la religió? ¿mata la moral cristiana, representada en En Sebastiane? ¿qué hi vol reivindicar? ¿es planteja l'homosexualitat com a una cosa normal? ¿qué han volgut dir Jarman i Humphreys amb aquesta lluita entre En Sebastiane: moral cristiana, i el cap de centúria: vida? ¿o no ens podem fer aquestes preguntes i el crític ha de quedar frustrat? Particularment crec que l'homosexualitat no és cap mal, no hi ha res de dolent en una relació homosexual. És una relació sexual com les altres, no deixa senyals indelebles (els guerrers parlen continuament de dones), sinó que, com a molt, ajuda a l'home a ex-

RICHARD WADSWICK "SEBASTIANE" NEIL KENNEDY

"Sebastiane"

pressar totalment la seva natural potencialitat sexual, puix que no hi ha cap home que no sigui també homosexual, sense que això signifiqui separar-lo de l'heterosexualitat; i així, i res més, és el significat de l'homosexualitat en aquella illa, i tota moral, tota institució repressiva que vagi contra la vida ha d'ésser arraconada.

D'aquí ve l'antagonisme de què parlava: Sebastiane: moral cristiana / centurió: vitalitat. Vet aquí la concisió que en trec, d'una pel·lícula, com ja ho he dit, mediocre, llesta i tosca, i sobretot avorrida.

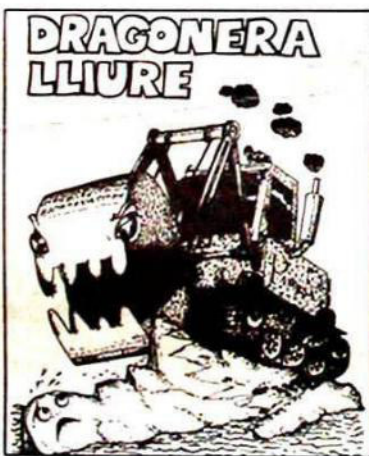
Jaume Vidal

"La batalla de Argel" de Guido Pontecorvo

RECOMANAM:
"LA BATALLA DE ARGEL"
de Guido Pontecorvo; i
"LAS ULTIMAS NOCHES
DE BORIS GRUSHENKO"
de Woody Allen.

El proper dia 3 de febrer, a partir de les 18,30 i sortint de la Plaça d'Espanya fins arribar a la Plaça Major de Ciutat (passant per Oms, Rambla, Born, Conqueridor, Colom) tindrà lloc la manifestació unitària dels partits d'esquerra, sindicats, moviments ecologistes, A.A.VV., etc. en defensa de Sa Dragonera, amenaçada cada vegada més pel perill immediat d'urbanització i especulació amb el seu sol i entorn natural. Els plans de PAMESA tiren cap endavant i el Consell General Interinsular no ha dat cap passa efectiva per impedir aquest nou atac al nostre entorn natural. Recordem que és la dreta centralista de sempre -UCD- AP- qui té majoria en el Consell i fa i desfà a la seva mida sense parar interès en la defensa de lo nostre. Des de les pàgines de "Mallorca Socialista" feim una crida urgent a totes les mallorquines i mallorquins perquè participin activament en els actes que organitza la Comissió de Defensa de Sa Dragonera a fi que tots siguem presents aquest dia 3 a la Plaça d'Espanya. ¡SALVEM SA DRAGONERA DE LA DESTRUCCIÓ I L'ESPECULACIÓ CAPITALISTA!

MALLORCA PAGESA

Acaba d'aparèixer el nombre zero del Butlletí d'Informació i Debat de la Unió de Pagueses: MALLORCA PAGESA. Una revista mensual gràficament molt atractiva i escrita en la nostra llengua: el català que des de fa segles parlen els pagesos de la nostra illa. El contingut de la revista tracta algunes de les qüestions que més preocupen actualment als treballadors del camp (la Seguretat Social agrària, sobre els monopòlis, l'equilibri ecològic i el problema de les pedreres, la política i el sindicat). Les pàgines centrals es dediquen a presentar els homes de la Unió, en aquest cas entrevistem al campaner Antoni Caldes.

"MALLORCA PAGESA" contribuirà a consolidar un poc més la consciència i la ferma lluita pagesa contra els càncers que viuen de la suor del camp. Però també l'aurien de llegir aquells qui no treballen al camp -tots els altres treballadors- a fi de conèixer la problemàtica del sector pagès, un dels més bàsics i amb més dificultats del nostre país.

CAP ALS

3000 SUBSCRIPTORS
AJUDA A L'ÚNICA PUBLICACIÓ
SOCIALISTA DE MALLORCA

Retalla
i envia
a

MALLORCA
SOCIALISTA

C/ Temple, 7

Ciutat

Tel. 22 14 14

MALLORCA SOCIALISTA BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom _____
Adreça _____ CP _____
Província _____ Tel. _____
M'interessa una subscripció _____
Forma de pagament: Anual 500 pres. Anual 1.000 pres. *
 Rebut domiciliat a un banc _____
Banc _____ Suc. _____
Compte n.º _____ Teular _____
 Enviar l'import | Títol n.º _____
| Gr. Postal _____
Signatura _____

* Inclou números monogràfics
Per la vostra comoditat (i la nostra)
domicillem els pagaments al banc.

ANDREU MURILLO

Contribueix la dreta mallorquina, aquí es confon moderació amb intolerància. Hi ha diferències entre les societats de les Illes. La dreta mallorquina és forta i segura: si mateixa, es malgrat tots els malgrats —centralista i centralitzador. Per molt que prediquin l'autonomia no la poden practicar perquè, d'entrada, no entenen el que és. Només la prevenció pel catalanisme, demostra la por que tenen que els tallin el fil directe amb Madrid. A més, la burgesia mallorquina és una fracció de classe que es troba repetida a indrets molt característics de la Mediterrània, en referència a altres Illes. Han aconseguit la seva posició econòmica per mitjà d'una lluita dura, sorda i encoberta contra el poder central, contra les dificultats que el poder central representa amb les seves exigències legals i fiscals; però un cop assolida una posició privilegiada, deguda a la riquesa acumulada, la burgesia mallorquina ha col·laborat, i col·labora, políticament amb el centralisme, des de postures d'allò més conservadores. I compta amb l'admiració del poble i el satel·lisme de certs elements dels mitjans de comunicació i, si no, els adquireix. Per tant l'ambient es torna fictici, superficial, provincial. Provincial sense les delícies d'un provincialisme amb rivets de mecanatge i així és com es fa inviable des del manteniment d'un Palau de Congressos fins la consolidació d'una autèntica Universitat de les Illes i ni tan sols un equip de futbol d'alta categoria dins l'àmbit estatal! Tot fa suposar bé l'existència d'una manca de solidesa en la infraestructura econòmica, bé un retardament en el desenvolupament social, bé ambdues coses. Encara que sembli anecdòtic, només l'existència i pervivència del brou de cultiu apte per a desenrotllar-hi el "gonellisme", és demostratiu del grau de conscienciació, de no conscienciació, des del poble fins a la classe dominant.

Menorca té els seus problemes, prou greus, no cal dir; però el seu desenvolupament econòmic —lent, però més ben fonamentat— ha general un tipus de societat més flexible, més tolerant i oberta, on hi cabem tots. No és que m'agrada del tot la societat menorquina, ni de bon tros! Però, realment, els nostres interessos i la nostra visió de l'autonomia s'envest amb els de certs cercles mallorquins i la nostra petita fa que hàgim de veure amb justificat temor el plantejament d'un Estatut d'Autonomia davall la tutela mallorquina, tot i que sabem que a nivell intel·lectual —diguem-nos dos llinatges: Colom, Alenyar— a Mallorca comprenem ben bé el nostre cas. Ho he fet una mica llarg, però calia que fos així i no precisament per vosaltres els de "Mallorca Socialista" que se'ns prou bé com assumiu, almanco en part, la meua opinió.

M.S.— ¿Com valdria, des d'una perspectiva menorquina, el fet que un menorquí encapçalés una llista electoral per al Congrés?

Primera providència: tal menorquí som jo i per tant estic desqualificat respecte la perspectiva. Segona providència: sabent que la ideologia dominant és la de la classe dominant i que jo no encapçal ni la llista d'U.C.D. ni de cap "alternativa de poder", la valoració s'ha de midiar... De tres maneres, amics i coneeguts m'han donat afectuosos troquets a l'espatlla de què un en faig presents als mallorquins tots. Crec que ha estat una nota simpàtica per part vostra de comptar amb Menorca per tal d'oferir tot honor i tot glòria. Malgrat tot, és un detall que des de 1931, any des del qual Menorca ha estat inclosa dins la circumscripció provincial —deixant de banda el període 1936-1977— per a l'elecció de diputats, cap menorquí no havia encapçalat cap llista de cap partit. Demem ser massa radicals, com no es censien de proclamar certs consueus periodistes, malgrat que un menorquí com Joan Manent i Victory, republicà radical, ha estat recordat com el millor governador civil que ha passat per Mallorca (1931-1935) en temps normal contemporanis.

M.S.— ¿Quina importància té per a Menorca comptar amb un partit autòcton com el PSM?

—Ja hi tornem a esser... jo som militant del Partit Socialista de Menorca... El PSM és un partit que, si més no, és observat amb atenció pels altres partits amb incidència a Menorca. No hem tingut enganxades fortes amb cap altre partit, ni de dreta ni d'esquerra; és ver que hi ha hagut la intenció de dissoldre'ns dins el PSOE i a hores d'ara encara no podem dir si era una intenció externa o interna respecte al PSM, però realment no trepitjam el mateix espai. La nostra "autòctonia" o "autoctonitat" —tria el mot vosaltres— ens ha situat en un lloc que de vegades serveix d'orientació, sobretot a l'esquerra, en qüestions nacionalistes; consti, emperò que no ens atribuïm cap paper rector ni hegemònic, ans al contrari: sovint hem intentat, si més no, d'aglutinar l'esquerra i fins i tot en part ho hem aconseguit. Els fracassos en aquest sentit els hem hagut d'atribuir bé a l'hegemonisme, bé al sucursalisme d'altri; crec que a Menorca comencem de saber que estam al servei del poble i no del patriotisme de partit. No és que ara vulgui criticar aquesta pràctica, és que no en feim qüestió primordial. Els resultats del 15-J ens van donar un discret quart lloc a Menorca però amb un 11,85 per cent dels vots pel Congrés, tot i que encara erem pràcticament desconeguts dins l'actuació política i no ens havíem acabat d'aglutinar. Voldria fer present que m'esforço en no semblar triomfalista perquè tampoc no ho som.

Andreu Murillo, candidat número u, de la coalició electoral "SOCIALISTES DE MALLORCA I MENORCA" formada pels Partits Socialistes de Mallorca i Menorca. És un especialista de la història contemporània de Menorca, té en preparació un estudi sobre el "Trienni Constitucional", ha investigat, en col·laboració amb Joan Manuel Casanovas sobre la guerra civil i està redactant el llibre "La guerra de 1936-1939 a Menorca" per al qual li fou concedit un ajut de treball per Omnium Cultural.

Milita en el Partit Socialista de Menorca. Com a socialista i nacionalista participà a les trobades de resistents, de Lluc (1967) i de S'Arracó (1968).

M.S.— ¿Crees que podrien sorgir problemes entre Menorca i Mallorca en el moment de plantejar l'Estatut d'Autonomia?

—Sí. Decididament sí. I no vull fer l'enfocament des d'un prisma esquerrà, només. La dreta mallorquina és ben moderada. I consti que no em referesc al moderantisme que

Conversa amb

DAMIA FERRÀ-PONÇ UN INTEL·LECTUAL NACIONALISTA PER AL SENAT

Damí Ferrà-Ponç —pseudònim literari de Damí Pons i Pons— nasqué a Campanet (Mallorca), el 12 de maig de 1949. De modesta família pagesa, ha cursat estudis de Filosofia i Lletres a l'Estudi General Lluís de Ciutat i després, com a alumne lliure, a la Universitat Central de Barcelona, on s'ha especialitzat en Llengua i Literatura Catalanes. Actualment prepara la tesi de llicenciatura sobre la cultura i l'art a la Mallorca de postguerra. Ha publicat nombrosos articles de temàtica diversa a "Baleares", "Diario de Mallorca" i "Última Hora". Fou secretari de la revista "Lluc" i hi ha publicat articles d'investigació literària i plàstica. A "Randa" ha donat a conèixer extensos treballs sobre les implicacions polítiques i històriques de la cultura a Mallorca entre els anys republicans i la postguerra. Treballa com a funcionari a l'Institut Nacional de Previsió.

—Un any i mig després de les primeres eleccions democràtiques ¿creus que hem avançat gens en la reconstrucció cultural del nostre País?

—La cultura catalana no és encara un fet institucional a Mallorca. Continua essent una tasca gairebé espontània de particulars o d'entitats privades. Hem vist créixer —encara molt tímidament— la presència del català a la premsa, a la publicitat, a l'escola. Però l'aparell burocràtic de l'Estat desconeix encara la realitat lingüística de Mallorca. És responsable de les nostres polítiques fer pressió a fi que desapareixi l'opressió lingüística. Urgeix l'oficialitat del català a Mallorca i l'ús generalitzat de la llengua autòctona a tots els organismes administratius. Pesem que, ara com ara, no tenim dret a escriure ni tan sols els noms dels pobles de Mallorca en ortografia correcta. En aquest terreny, els resultats de la gestió dels nostres polítics han estat nuls. No serà l'Estat qui resolgui els problemes de la llengua i cultura de Mallorca si els parlamentaris il·lencs ni tan sols s'arrisquen a fer-los-hi conèixer! Que l'Estat potser no accedirà a les exigències dels parlamentaris? És ben possible! Però aleshores —si realment volguessin normalitzar la cultura autòctona— cercarien el sosteniment popular per a accions de pressió sobre el govern. Iestic prou segur que el poble mallorquí respondria.

—Actualment es parla molt de la necessitat de "fer país". Per tu, com a nacionalista d'esquerra, com es concreta això?

—A nivell general, una manera de "fer país" molt vàlida és la dels homes de lletres, artistes, científics, etc. que duen endavant una feina rigorosa, solvent i alhora arrelada a la circumstància de Mallorca. I a un nivell encara més ampli, menys visible però potser més eficaç, hi ha sectors molt nombrosos i heterogenis —que sovint no valoram prou— de mallorquins que cada dia a l'oficina, a la fàbrica, a l'escola, al camp i per tot arreu treballen senzillament a fi que la normalitat política i cultural de Mallorca es faci realitat. Ells són el suport indispensable del nostre robrement nacional i donen la mesura de la força real del nacionalisme a Mallorca.

Tot i amb això, no oblidéssim que "fer país" necessita, per ésser eficaç, traduir-se en institucions sòlides d'autogovern, amb capacitat política autònoma i amb l'indispensable sosteniment financer. Aquest autogovern té com a objectiu fonamental transformar les necessitats de les classes populars mallorquines en un cos legal, normatiu. Necessitem unes lleis per al poble, no que el poble hagi de defensar cada dia pel carrer la terra contra l'especulació urbanitzadora. Amb una reglamentació escaient sobre l'ecologia de l'illa, mai no hauria sorgit l'aberrant projecte d'urbanitzar Sa Dragonera. Però ara no hi ha res de tot això. El Consell és una mena de fantasma horrífic. No tenim decret de bilingüisme. I les nostres reserves ecològiques —Sa Dragonera, s'Albufereta— es troben indefenses a disposició del primer especulador que es presenti. El Consell, quant a això, ha estat totalment inoperant. Algú dirà que els socialistes han dimitit com a signe de disconformitat, i jo faria remarcar que han fotut al camp a un mes de les eleccions —per capitalitzar electoralment els fruits de la dimissió— després d'haver romàs tranquil·lament dins el Consell i haver-hi aguantat desastres no inferiors a Sa Dragonera, i altres indrets. Per què dimiteixen ara els que restaren muts al Parlament, incapaces de sortir en defensa de la normalitat de la nostra llengua a l'escola? El seu mutisme ofereix un contrast flagrant amb les decidides intervencions d'alguns parlamentaris de Catalunya.

—Com veus la relació entre els nacionalistes de Mallorca i el immigrants?

—Pens que hi ha dos errors que mai no ha de cometre el nacionalisme de Mallorca amb el fet de la immigració. En primer lloc, permetre's el luxe de deixar l'immigrant com un "fet a part", aliè a la dinàmica mallorquina, clos dins els seus barris, localitzat als llocs inferiors de l'escala social i amb la llengua castellana com a signe diferencial més evident. Un altre error gravíssim seria pretendre una assimilació autoritària dels immigrants, que volgués fer-ne mallorquins "per força". El procés integrador de l'immigrant és complex i ha de fer-se progressivament. Pensem que són masses de gent sovint analfabeta, sense preparació tècnica, sense recursos... La dinàmica capitalista, el joc de mercat de treball —els reserva els treballs més durs, més mal remunerats dels quals els mallorquins —amb més cultura, més preparació tècnica, més recursos— en fugen. La solució passa per una política molt àmplia; construcció d'habitages, escoles de capacitació professional, sistema pedagògic mixte que respecti alhora la cultura d'origen i els posi en contacte amb la realitat de Mallorca.

Una manca de plantejaments clars dels nacionalistes mallorquins sobre el problema dels immigrants afavoreix el sorgiment i consolidació del "nous mallorquins" com a comunitat closa i estranya incrustada —però no integrada— dins el cos social mallorquí. L'extrema dreta podria treballar el seu ressentiment de marginats enfront de la comunitat autòctona portant-los cap a un "españolismo" demagò-

gic i populista enfrontat a les reivindicacions d'autogovern dels nacionalistes de Mallorca, acusant-los de "autonomia de schoritos" i coses per l'estil! El perill hi és...

—Com a procedent de la Part Forana, quines mesures creus que s'haurien d'adoptar per frenar el gigantisme de Ciutat i revitalitzar els pobles petits?

—Mallorca toca avui les conseqüències de la lògica implacable y destructiva del sistema capitalista. El capitalisme desconeix les necessitats humanes, el respecte pels sistemes ecològics, l'equilibri social i econòmic d'un país... La seva finalitat única és el guany. Com més ràpid, més gran i garantit millor. Aplicat a Mallorca això vol dir que cerea localitzar les activitats industrials, els serveis a una zona de rendibilitat assegurada, prop de les gran concentracions humanes, és a dir: prop de Ciutat. El procés fa que Ciutat vagi creixent més enllà dels límits que aconsella l'òptim màxim d'una concentració urbana en els temps actuals, mentre la part forana perd dia a dia homes i activitat econòmica.

És clar que no cal pensar per ara en capgiraments radicals que forogin el capitalisme de l'illa. Però sí que podem treballar per posar els fonaments d'una planificació mínima que freni l'acció del capitalisme anàrquic i salvatge que porta el risc de desequilibrar de forma irreversible la configuració humana i social de l'illa. La solució seria potenciar al màxim l'agricultura, orientada tant al mercat intern com a l'exportació. I la ramaderia que necessita fortes inversions i una planificació. Tot això seria la base per a la creació d'indústries de transformació dels productes agraris. Altres indústries —fora de l'àmbit de Ciutat l'illa té ja nuclis industrials remarcables— podrien ésser situades com a factor dinamitzador de la part forana. Hem d'evitar la configuració de la Part Forana com a hinterland agrari i ramader de Ciutat, això significaria reduir-lo a una completa dependència. Els forans necessiten de les indústries i dels serveis per a reduir una relació desfavorable amb Ciutat. La finalitat no és crear un antagonisme entre Ciutat/Part Forana. Una Ciutat que no esdevengui un formiguer inhabitable i una Part Forana activa són factors d'equilibri que aniran en profit de tots els mallorquins.

—Quines raons justifiquen el vot al Partit Socialista de Mallorca com a vertader "vot útil"?

—Els mallorquins que volen "fer país" de veres, deslligar l'illa de tota dependència centralista han de ser coherents a l'hora d'actuar políticament. Això de declarar-se nacionalista i arribada l'hora d'unes eleccions anar a disposar la papereta a favor de tal o tal formació política sotmesa a les directrius de Madrid és una contradicció flagrant. No serà fent créixer les grans formacions polítiques que calquen l'estructura centralista de l'Estat Espanyol com arribarem a ser una nació lliure. Per a un nacionalista d'esquerra no hi ha més "vot útil" que aquell qui enforteix les formacions d'esquerra no dependents de la telefonada, de la consigna, del vist i plau de Madrid. Seria una curiosa paradoxa que pensàssim fer nacionalisme ajudant a créixer els partits sucursalistes, per molt d'esquerra que es proclamïn!